

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

Ε Σ Τ Ι Α

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ

1892

ΕΣΤΙΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1876

Βραβευθὲν ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν
ἑλληνικῶν σπουδῶν, ἀξιώθην ἀργυροῦ μεταλλίου ἐν τῇ
ἐκθέσει τῆς Δ' Ὀλυμπιάδος καὶ χαλκοῦ ἐν τῇ
Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει τοῦ 1889.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ

1892

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΣΤΙΑΣ: ΟΔΟΣ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ 12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Πρωτότυπα

- Γάθου Καλογιάννου:** Τὸ φάντασμα σ. 33.
Γρηγορίου Ξενοπούλου: Χωρὶς ὄνομα σ. 105.
Β. Γ. Στεφελίδου: Κηδεὶς σ. 65.—Μ' ἀγαπάει δὲν μ' ἀγαπάει σ.
Ἄλεξ. Παπαδιαμάντη: Στὸ Χριστό, στὸ Καστρο σ. 1, 23.
Ἰακ. Πολυλά: Ἡ Συγχώρεσις σ. 260, 278.
Ψυχάου: Ὁ Μουσαφίρης σ. 113.—Ὁ Μάγος σ. 145.
 Φυλλάδες τοῦ Γεροδήμου σ. 177, 203, 211, 230, 252, 269, 284, 315, 332, 348, 360, 376, 396.

Μεταφρασμένα

- Γ. Καλοδογίου:** Ὁ ὕπνος τοῦ Ἐνδομίονος σ. 36.
 Ἡ Κόρη τοῦ ζωγράφου (ἀγγλ.) σ. 401.
 Ἱστορία γυναικὸς (ἀγγλ.) σ. 52.
 Τὸ καθήκον καὶ ὁ θάνατος (ἀγγλ.) σ. 247.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

- Γ. Μ. Βιζυνοῦ:** Ἀφροδίτη τ' ἄστρον τῆς ἀγάπης σ. 124.—Νεῖα μὲ λευκὰ μαλλιά σ. 321.
Κ. Μάνου: Ὑπὸ τὴν Ὀμορφίαν σ. 251.
Δ. Μάργαρη: Δίστιχα σ. 317.
Γ. Μαρκοῦ: 12 Σεπτεμβρίου σ. 104.—Ἐν ἔνθου εἰς τὸ μνημὲν τοῦ Σπύρου μου σ. 209.
Στ. Μαρτζώκη: Σ τὸν Ὀμηρο σ. 14.—Τὸ Κοιμητήριον σ. 206.—Σ τὴν Ἄνναν σ. 366.
 Ἄγνωστον ποίημα τοῦ Βαλαωρίτου: ἡ Ξανθούλα σ. 142.

- Λείψανα (ὑπὸ τοῦ ἀμερικανοῦ κ. Earle) σ. 159.
 Τὸ Σόννερο τοῦ Σέλλεϋ, μεταφρ. Α. Ε. σ. 369.
 Τὸ Τραγοῦδι τοῦ Γκαίτε, μεταφρ Κ. Μάνου σ. 391

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΑΙ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

- Α. Διομ. Κυριακοῦ:** Δύο πατριάρχαι σ. 71.
Γ. Μ. Βιζυνοῦ: Ἐρρίκος Ἴβσον σ. 153, 167.
Γ. Καλοδογίου: Ἰάκωβος Πολυλάς σ. 257.—Γεράσιμος Μαρκοῦς σ. 353.
Π. Καρολίδου: Ὁ Πρίγκιψ Μεττερνίχος σ. 120.
Γρ. Ξενοπούλου: Θέμος Ἄννης σ. 185.—Δ. Κορομηλάς σ. 313.
Σ. Παπαγεωργίου: Ὁ Ῥαγκαθῆς ἐν Μονάχῳ σ.
Ἄριστ. Ρούκη: Α. Ρ. Ῥαγκαθῆς σ. 289.
Ν. Σπανδωνῆ: Ἀλέξανδρος Ῥαγκαθῆς σ. 56.—Ὁ πλοῦτος τοῦ Ζάππα σ. 102.
 Ἄλξ. Πασπάτης σ. 37.
 Τελευταῖον αὐτόγραφον τοῦ Ῥαγκαθῆ σ. 95.
 Γ. Ρομανὸς σ. 378.
 Χαρίλαος Τρικούπης σ. 17.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

- Καρόλου Μάνου:** Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Προμηθεῖος λυσμένου τοῦ Αἰσχύλου σ. 351.
Ἄλεξ. Πάλλου: Μεταφρ. Ἰλιάδος ἐκ τοῦ Β' σ. 173.
Ν. Γ. Πολίτου: Ἐκ τῶν μιμιάμων τοῦ Ἡρώδου, Διδάσκων σ. 89.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

- Ἰωακ. Ν. Δραγάτη:** Κεφαλή Μεδοῦσης σ. 190.—Ἀρχαῖαι οἰκίαι Λείψανα σ. 237.—Λιχρευτικὰ μάρμαρα σ. 334.
Δ. Γρ. Καμπούρογλου: Ἀνασκαφαὶ τῆς Ἱερῆς Ὀδοῦ σ. 238.

Ίακ. Μαρκόπουλ : Ἐπιγραφαὶ ἐκ Νάξου σ. 366.
Ν. Σ. Νικολαΐδου : Ἐπιγραφαὶ ἐκ Κερύρασι σ. 411.
Π. Ν. Παπαγεωργίου : Θεσσαλονίκης πρόσφατον ἔθρημα σ. 394.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ

Χ. Ἀννίνου : Οἱ κύνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως σ. 204.

Ἄνδρ. Καρακιδίττα : (Θεσσαλικαὶ Εἰκόνες) Ἄπὸ τοῦ Κισσάβου σ. 81.—Ἡ πατρὶς τοῦ Ρήγα σ. 138.—Ἐπιγραφαὶ τῶν Μπεκτασιδῶν σ. 161.—Ἐπιγραφαὶ τῆς Ἀσπιδίου σ. 193.—Ἐπιγραφαὶ τῆς Κερατζίης σ. 298.—(Ἀἰ φουλακκὰ τοῦ Ναυπλίου) Μιλτιάδης σ. 241.—Ἐπιγραφαὶ Ἀνδρέως σ. 337, τὸ Βουλευτικὸν σ. 385. Τὸ Μπουρτζι σ. 408.

Ἄλξ. Παπαδιαμάντη : Ὀλόγυρα στή λίμνη σ. 305, 322.

Κ. Κουτσάλλου : Αἱ Ἀπόκρηφαι ἐν Ἰωαννίνοις σ. 97.

G. Deschamps : Διατριβὴ ἐν Ἀθήναις σ. 151, 171.

Αἱ ἐκλογαὶ τῆς Ἀγγλίας σ. 273.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Κ. Παλαμᾶ : (Βιβλία καὶ Συγγραφεῖς) Ἡ σύγχρονος νεότης σ. 8.—Ἐπιγραφαὶ φιλόσοφος σ. 40.—Τὸ ἔργον τοῦ Ραγκαβῆ σ. 75.—Δι' ἐνα σφῶν ἐπιφυλλιδόγραφον σ. 108.—Ἰστορία τοῦ 10' αἰῶνος σ. 156.—Ἐξ ἀφορμῆς Ἰωάννου τῆς Revue de deux mondes σ. 188.—Θεατρικαὶ ἐντυπώσεις σ. 215.—Θάλασσα σελ. 267.—Ἡ ἔθνη γλῶσσα. : ὁ κ. Παλλῆς σ. 397.

Ν. Γ. Πολίτου : Ἐπιγραφαὶ τῆς Κῆ σ. 21.

Ἡ ἀρχαία γραφικὴ σ. 206.

Βιβλιογραφία σ. 367.

Ἑλληνικὸν θέατρον σ. 29.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ

Ν. Χ. Ἀποστολίδου : Τὰ ἐν κλωβῶσι πτηνὰ σ. 117, 149, 229, 282, 330, 378.

Ο. Ρουδοποΐδου : Χημικὰ νεώτατα σ. 234.

Ἐδουάρδο : Τὰ ἐν τῷ οἴκῳ φυτὰ καὶ ὁ καθαρὸς ἀήρ σ. 314, 362.

Ἐπιστημονικὰ ἀνάλεκτα σ. 158, 207, 319, 335, 350, 383, 399.

Ἡ μνήμη τῶν ζώων σ. 381.

ἈΡΘΡΑ ΠΟΙΚΙΛΑ

Δ. Βικέλα : Τὰ Παρίσια καὶ ἡ ἐλαφρὰ φιλολογία σ. 119.

Α. Διομ. Κυριακοῦ : Περὶ τῆς Γερμανικῆς θεολογίας σ. 181, 199, 218.

Ε. Ροΐδου : Ἀπόκρηφα καὶ Συναξάρια σ. 49, 68.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ

Α. Μυλιαράκου : Καρχηδὼν καὶ ἡ Πόρτα Λαγῶ σ. 226.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐπιστολὴ Ρενάν σ. 287.—Πρόποισις Ρενάν σ. 303.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Ὁ θάνατος τῆς Ὀφελίας σ. 45.—Ἡ ζωγραφία μου

(ὑπὸ Γ. Σουρῆ) σ. 46.—Καλὰ γερμάματα (ὑπὸ Α. Ρ. Ραγκαβῆ) σ. 62.

ἈΘΗΝΑΙΚΗ ΗΧΩ

σ. 6, 19, 35, 60, 66, 85, 100, 115, 136, 146, 165, 179, 198, 240, 227, 245, 264, 277, 294, 310, 321, 342, 358, 373, 390, 406.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Πληθυσμὸς Ἰταλίας σ. 317.—Ἐπιγραφαὶ ἐν Ν. Ζηλανδίᾳ σ. 364.

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ

Μία τρύπα εἰς τὴν γῆν σ. 12.—Ἐπιγραφαὶ τῶν πτηνῶν σ. 43.—Ἀπώκρηφαι σ. 238.—Τηλεγραφικὴ φωτογραφία σ. 318.

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Τὸ εὐχόμενον ἢ μὴ τῶν τροφίμων σ. 8.—Ἐπιγραφαὶ καὶ ἡ κινίνη σ. 87.—Τὸ μικρόβιον τῆς ἰμφλουέντζας σ. 222.—Κοινὴ διατροφή πολλῶν σ. 270.—Κληρονομικὰ ἐλαττώματα σ. 286.—Σπανία περὶ πτωσις σεληνιασμοῦ σ. 286.—Διόρθωσις βίνος σ. 318.—Βακτηρίδιον ἰλαρῆς σ. 319.—Ἐπιγραφαὶ ἀντισηπτικῶν σ. 350.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Αὐξήσις τῆς κόμης καὶ φαλακρότης σ. 256.—Χρησιμότης καπνοῦ σ. 320.—Μελάνη ἀντιγραφικὴ σ. 336.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

σ. 255, 271, 366.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

σ. 13, 30, 45, 61, 78, 68, 126, 142, 216, 270, 303, 366.

ἈΛΗΘΕΙΑΙ

σ. 15, 46, 62, 79, 95, 127, 143, 159, 175, 368, 383.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

σ. 15, 46, 62, 79, 95, 127, 143, 159, 175, 368, 383, 400.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

σ. 14, 47, 412.

ΧΡΟΝΙΚΑ

σ. 14, 31, 47, 63, 79, 95, 112, 127, 143, 160, 175, 192, 208, 223, 240, 256, 287, 304, 320, 336, 351, 368, 384, 400, 412.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Παράδοξον ἐκκρεμῆς σ. 32.—Κηρίον ἐντὸς ὑαλίνου σωλήνος σ. 96.—Πῶς κόπτεται κλωστή ἐντὸς φιάλης σ. 144.—Πτηνὸν καὶ κλωβίον σ. 176.—Μαθηματικὸν πρόβλημα σ. 240.—Πρόχειρος κώδων σ. 256.—Πρόβλημα τῶν κύβων σ. 272.—Χαρτίνη κλίμαξ σ. 304.—Αὐτόματος φωτοσθέτης σ. 356.—Πρόβλημα τῶν καρδιῶν σ. 366.—Αὐτοσχέδιος ἠλεκτρομηχανή σ. 400.

ΜΙΚΡΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

σ. 46, 319.

ΜΙΚΡΟΙ ΛΓΩΝΕΣ

σ. 95, 125, 254, 319.

ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑ

σ. 15, 32, 48, 63, 79, 112, 128, 144, 160, 176, 192, 208, 224, 240, 257, 272, 288, 304.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ

Ἡ ἀνάρρωσις σ. 9.—Ἐπιγραφαὶ σ. 25.—Τὸ παραμῦθον τοῦ πάππου σ. 57.—Χειμερινὸν βόδιον σ. 81.—Διὰ χορὸν μετρητισμένων σ. 112.—Οἱ μικροὶ κληρικοί σ. 137.—Ἐπιγραφαὶ μουσικῶν σ. 129.—Ἐπιγραφαὶ τῶν ἀγγῶν σ. 201.—Ἀποχαιρετισμὸς σ. 233.—Ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ σ. 297.—Νερό καὶ φωτιὰ σ. 345.

ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑΙ

Χ. Τρικούπης σ. 17.—Ἐπιγραφαὶ Κωνσταντίνου μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Γεωργίου σ. 33.—Γ. Σουρῆς σ. 40.—Α. Ρ. Ραγκαβῆς σ. 56.—Κ. Ζάππας σ. 61.—Ο. Μ. Δουξ τῆς Ρωσσίας Κωνσταντίνος σ. 64.—Διονύσιος Ε' σ. 72.—Νεόφυτος Η' σ. 73.—Π. Βασσάνης σ. 79.—Ἡ κυρία Ζουδία σ. 80.—Ἡ τελευταία εἰκὼν τῆς Ἀλεξάνδρας σ. 104.—Ψυχολογία σ. 113.—Μεττερνίγος σ. 120.—Σταμπούλωφ σ. 127.—Ζουριὸν Δελαγαβιέρ σ. 143.—Βασιλόπουλος Μαρία σ. 152.—Ἐπίσκοπος Ἰβσεν σ. 153.—Κ. Κωνσταντόπουλος σ. 159.—Ἡ βασίλισσα τῆς Ρουμανίας ἐν τῷ γραφεῖῳ τῆς σ. 168.—Ἰάκωβος Ἰνῶδης σ. 175.—Θ. Ἀννίνος σ. 185.—Ε. Α. Φρήμαν σ. 200.—Ἡ αυτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας σ. 240.—Ἰάκωβος Πολυλῆς σ. 257.—Βασιλόπουλος Ἀνδρέας σ. 273.—Ἐπιγραφαὶ τῆς Δανίας Χριστιανὸς σ. 305.—Ἡ βασίλισσα τῆς Δανίας Λουίζα σ. 312.—Δ. Κορομηλῆς σ. 313.—Βασιλόπουλος Γεώργιος σ. 328.—Ἡ πριγκίπισσα Σοφία καὶ ἡ βασίλισσα Μαρία σ. 337.—Γεράσιμος Μακροῦς σ. 353.—Ἐπιγραφαὶ τῆς Σέλλεϋ σ. 369.—Ἐπιγραφαὶ Βίσμαρκ καὶ ἡ σύζυγός του, σελ. 399.

ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ἡ ἐκδίκησις τῆς γῆρας σ. 16.—Θαυματουργὸς πομπὴ σ. 47-48.—Αἱ τρεῖς Σελῆνοι σ. 94.—Ἐπιγραφαὶ Ἀπόκρηφαι σ. 97.—Δράμα ἐπὶ γερύρας σ. 128.—Ἀμερικανικὴ κλεπτοπαγίς σ. 160.—Φαλακροὶ καὶ μύωπες σ. 192.—Ἐπιγραφαὶ σ. 216-217.—

ΕΙΚΟΝΕΣ

Χαρίλαος Τρικούπης σ. 30.—Ἀττάλεια σ. 31.—Κ. Ζάππας σ. 64.—Ἐπιγραφαὶ Βιθυνίας σ. 96.—Βασιλόπουλος Μαρία σ. 159.—Ε. Α. Φρήμαν σ. 208.—Ἐπιγραφαὶ Γεροταχτικῶν σ. 224.—Αὐτοκράτειρα τῆς Αὐστρίας σ. 240.—Ἀρχαῖοι αἰγοβοσκῶν σ. 256.—Θαλασσογραφία Πύλου σ. 271.—Βασιλεὺς καὶ Βασίλισσα Δανίας σ. 320.—Βασιλόπουλος Ἀνδρέας σ. 335.—Καβάλλα σ. 335.—Μονὴ Δαφνίου σ. 383.—Ἐπιγραφαὶ Βίσμαρκ καὶ ἡ σύζυγός του σ. 399.—Ἐπιγραφαὶ τοῦ Ῥαδέσχη σ. 412.

Οἰκογενειακὸν δῶμα σ. 288.—Παρελθὸν καὶ παρὸν σ. 320.—Λέων καὶ ὄφις σ. 377.

ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Κηδεύει σ. 65-66.—Μαχαιρίδιον τοῦ Κανάρη σ. 95.—Ἡ κεφαλὴ τῆς Μεδοῦσας σ. 184.—Οἱ ἀρουραῖοι τῆς Θεσσαλίας σ. 208.—Αἱ φουλακκὰ τοῦ Ναυπλίου σ. 249.—Πανάρχαιοι ἀνθρώπινοι σκελετοὶ σ. 393.—Ἐπιγραφαὶ τοῦ Ῥαδέσχη σ. 412.

ἈΝΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἐπιγραφαὶ Τριχωνίδος σ. 224.—Θαλασσογραφία ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Πύλου σ. 265.—Ἡ μονὴ τοῦ Δαφνίου σ. 384.

Ἡ Ἀρχαία Ἑλλάς

Αἱ Μυκῆναι ἐπὶ τῶν Ἀτρείδων σ. 296.—Ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν σ. 361.—Ἡ ἀγορὰ τῶν Ἀθηνῶν σ. 361.—Ἡ Σπάρτη σ. 392.

Ἡ Ἑλλάς προ 100 ἐτῶν

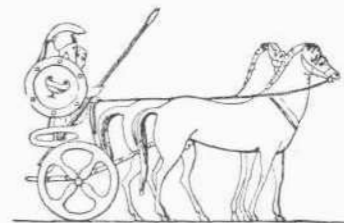
Ἀρχαῖοι αἰγοβοσκῶν σ. 248.—Καραθανασεράτ ἐν Κορίνθῳ σ. 281.—Παιγνίον ἐν Στυμφαλίᾳ σ. 407.

ἈΝΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ

Ἀττάλεια σ. 24.—Ἐπιγραφαὶ Βιθυνίας σ. 88.—Ἐπιγραφαὶ τῆς Ρόδου σ. 136.—Ἡ Καβάλλα ἀπὸ τῆς ξηρῆς σ. 329.—Ἡ Καβάλλα ἀπὸ τῆς θάλασσαν σ. 329.

ΠΑΙΓΝΙΑ

Τὸ παράδοξον ἐκκρεμῆς σ. 32.—Κηρίον ἐντὸς ὑαλίνου σωλήνος σ. 96.—Πῶς κόπτεται κλωστή ἐντὸς φιάλης σ. 144.—Τὸ πτηνὸν καὶ τὸ κλωβίον σ. 176.—Πρόχειρος κώδων σ. 256.—Χαρτίνη κλίμαξ σ. 304.—Αὐτόματος φωτοσθέτης σ. 356.—Αὐτοσχέδιος ἠλεκτρομηχανή σ. 400.

ΣΤΟ ΧΡΙΣΤΟ, ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΟ

ΔΙΗΓΗΜΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΝ

— Τὸ Γιάννη τὸ Νυριώτη καὶ τὸν Ἀργύρη τῆς Μυλωνοῦς, τοὺς ἔκλεισε τὸ χιόνι ἀπὸν τὸ Κάστρο, τ'μ πέρα πάντα, στὸ Στοιβωτὸ τὸν ἀνήφορο· τ' ἀκούσατε;

Ὅτως ὠμίλησεν ὁ παπὰ Φραγκούλης ὁ Σακελλάριος, ἀφοῦ ἔκαμε τὴν εὐχαριστίαν τοῦ ἐξ ὀσπρίων κ' ἐλαιῶν οἰκογενειακοῦ δείπνου, τὴν ἐσπέραν τῆς 23 Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 186... Παρόντες ἦσαν, πλὴν τῆς παπαδιᾶς, τῶν δύο ἀγάμων θυγατέρων καὶ τοῦ δωδεκαετοῦς υἱοῦ, ὁ γείτονας ὁ Πανάγος ὁ Μαραγκούδης, πεντηκοντοῦτης, οἰκογενειάρχης, ἀναβάς διὰ νὰ εἶπῃ μίαν κληροπέραν καὶ νὰ πῆ μίαν βρακιά, κατὰ τὸ σῶνθες, εἰς τὸ παπαδόσπιτο· κ' ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ ἡ Καναλάκινα, μεμακρυσμένη συγγενῆς, ἐλθούσα διὰ νὰ φέρῃ τὴν προσφοράν τῆς, χήρα ἐξηκοντοῦτης, εὐλαβῆς, πρόθυμος νὰ τρέχῃ εἰς ὅλας τὰς λειτουργίας καὶ νὰ ὑπηρετῇ δωρεάν εἰς τοὺς νεοὺς καὶ τὰ ἐξωκκλήσια.

— Τ' ἀκούσαμε κ' ἡμεῖς, παπὰ, ἀπήντησεν ὁ γείτονας ὁ Πανάγος· ἔτσ' εἶπανε.

— Τί, εἶπανε; Εἶνε σίγουρο, σὰς λέω, ἐπένελεν ὁ παπὰ Φραγκούλης. Οἱ βλοημένοι, δὲ

θὰ βάλουν ποτὲ γνώσι. Ἐπῆγαν μὲ τέτοιον καιρὸ νὰ κατεβάσουν ξύλα, ἀπὸν τὸν Κουρούπη τὰ κατσάβραχα, στὸ Στοιβωτὸ, ἐκεῖ ποῦ δὲν μπορεῖ γίδι νὰ πατήσῃ. Καλὰ νὰ τὰ παθαίνουν!

— Μυαλὸ δὲν ἔχουν, αὐτὸς οὐ κόσμος, θὰ πῶ, εἶπεν ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ. Τώρα οἱ ἀθρώποι γεινήκαν ἀπόκοτοι.

— Νὰ εἶχανε τάχα τίποτα κ'μπάνια μαζί τσ'; εἶπεν ἡ παπαδιά.

— Ποιὸς τοῦ ξέρ'; εἶπεν ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ.

— Θὰ εἶχανε, θὰ εἶχανε κουμπάνια, ὑπέλαβεν ὁ Πανάγος ὁ μαραγκός. Ἄλλοιως δὲ γένετα. Πῆγανε μὲ τὰ ζεμπιλία τους γεμάτα. Καὶ τουρέκι θὰ εἶχαν, καὶ θηλειαῖς σταίνουσι γιὰ τὰ νοσοφια. Εἶχαν πάρει κ' ἀλάτι μπόλιχο μαζί τους, γιὰ νὰ τ' ἀλατίσουν γιὰ τὰ Χριστούγεννα.

— Τώρα Χριστούγεννα θὰ κάμουν ἀπὸν τὸ Στοιβωτὸ τάχα; εἶπε μετ' οἴκτου ἡ παπαδιά.

— Νὰ μπορούσε κανεὶς νὰ τοὺς ἔφερνε βοήθεια; ἐφιθύρισεν ὁ ἱερεὺς, ὅστις ἐφαίνετο κἄτι μελετῶν μέσα του.

Ἦτον ἕως πενήνταπέντε ἐτῶν ὁ ἱερεὺς, μεσαιόλιος, ὑψηλός, ἀμακτός καὶ με ἀγαθιότητην

φυσιογνωμίαν. Εἰς τὴν νεότητά του ὑπῆρξε ναυτικός, κ' ἐφαίνετο δικτηρῶν ἀκόμη λανθάνουσας δυνάμεις, ἦτο δὲ τολμηρὸς καὶ ἀκάματος.

— Τί βοήθεια νὰ τοὺς κάμουνε; εἶπεν ὁ Πανάγος ὁ μαραγκός. Ἄπ' τὴ στεριά ὁ τόπος δὲν πατιέται. Ἐρριξε, ἔρριξε χιόνι κ' ἀκόμα ρίχνει. Χρόνια εἶχε νὰ κάμη τέτοια βαρυχειμωνιά. Ὁ Ἄϊς Θενάσης ἔγειν' ἕνα μὲ τὰ Καμπιά. Ἡ Μυγδαλιὰ δὲν ξεχωρίζει ἀπ' τοῦ Κουρούπη.

Ὁ Πανάγος ὠνόμαζε τέσσαρας ἀπαχούσας ἀλλήλων κορυφὰς τῆς νήσου. Ὁ παπὰ Φραγκούλης ἐπανέλαθεν ἐρωτηματικῶς:

— Κι' ἀπ' τὴ θάλασσα, μαστρο-Πανάγο;

— Ἄπ' τὴ θάλασσα, παπὰ, τὰ ἴδια καὶ χειρότερα. Γραλιοδεῖαντες δυνατός, φουρτούνα, κυμαέτ. Ὅλο καὶ φρεσκάει. Σίδι μοναχό. Ποῦ μπορεῖς νὰ ξεμυτίσης ὅς' ἀπ' τὸ λιμάνι, κατὰ τ' Ἀσπρόνησο!

— Ἀπὸ Σαφρόν τὸ ξέρω, Πανάγο, μὰ ἀπὸ Στὰβέτ;

Ὁ ἱερεὺς ἐπρόφερον αὐτῶ τοὺς ὄρους Sopra vento καὶ Sotto vento, ἦτοι τὸ ὑπερήνεμον καὶ ὑπάνεμον, ἐνωσῶν εἰδικώτερον τὸ βορειανατολικὸν καὶ τὸ μεσημβρινοδυτικόν.

— Ἀπὸ Σταβέτ, παπὰ... μὰ εἶνε φόβος μὴν τονε γυρίση στὸ Μάϊστρο.

— Μὰ... τότε πρέπει νὰ πέσουμε νὰ πεθάνουμε, εἶπεν ὡς ἐν συμπεράσματι ὁ ἱερεὺς. Δὲν εἶε λόγια αὐτά, Πανάγο.

— Ἐ! παπὰ μ', ὁ καθένας τώρα ἔχει τὸ λογαριασμό τ'. Δὲν πάει ἄλλος νὰ βάλῃ τὸ κεφάλι του στὸν τρουβᾶ, κατὰλαβες, γιὰ νὰ γλυτώσ' ἐμένα.

Ὁ παπὰ Φραγκούλης ἐστέναξεν, ὡς νὰ ὄκτεινε τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ μικροψυχίαν, ἧς ζῶσα ἤχῳ γίνετο ὁ Πανάγος.

— Καὶ τί θὰ πάθουνε, τὸ κάτω κάτω; ἐπανέλαθεν, ὡς διὰ ν' ἀναπαύσῃ τὴν συνειδησίην του ὁ μαραγκός. Νὰ, θὰ εἶνε χωμένοι σὲ κάμμιὰ σπηλιά, σακμάκι θάχουν μαζί τους, ξύλα μπόλικα. Μακάρι νὰ μοῦχε κ' ἐμὲ ἡ Πανάγαινα ἀπόψε στὴν παραστιὰ μου τὴ φωτιά ποῦ θέν' ἔχουν αὐτοί. Γιὰ μιὰ βδομάδα, πάντα θὰ εἶχανε κουμπάνια, καὶ δὲν εἶνε παραπάν' ἀπὸ πέντε μέραις ποῦ ἀγρίεψε ὁ χειμῶνας.

— Νὰ πήγαινε τώρα κανένας νὰ λειτουργήσῃ τὸ Χριστό, στὸ Κάστρο, ἐπανέλαθεν ὁ ἱερεὺς, θὰ εἶχε διπλὸ μισθό, ποῦ θὰ τοὺς ἔφερνε κ' αὐτοὺς βοήθεια. Πέρσι ποῦ ἦταν ἐλαφρότερος ὁ χειμῶνας, δὲν πήγαμε... Φέτος ποῦ εἶνε βαρὺς...

Καὶ διεκόπη, ὡς νὰ εἶπε πολλά. Ὁ ἀγαθὸς ἱερεὺς εἶχεν ἦθος ἀνθρώπου λέγοντος οἰονεὶ κατὰ δόσεις ὅ,τι εἶχε νὰ εἶπῃ. Ἐκ τῶν ὑστέρων θὰ φανῇ ὅτι εἶχε τὴν ἀπόφασίν του καὶ ὅτι ὅλα τὰ προσόμια ταῦτα ἦσαν μεμελετημένα.

— Καὶ γιατί δὲν κάνει καλὸν καιρὸ ὁ Χρι-

στός. παπὰ, ἂν θέλῃ νὰ πάει νὰ τὸν λειτουργήσουνε στὴν ἐορτὴ του, εἶπεν αὐθαδῶς ὁ μαστρο-Πανάγος.

Ὁ ἱερεὺς τὸν ἐκύτταξε μὲ λοζὸν βλέμμα, καὶ εἶτα ἠπίως τοῦ εἶπε:

— Ἐ! Πανάγο, γείτονα, δὲν ξέρουμε, βλέπω, τί λέμε... Ποῦ εἴμαστε ἡμεῖς ἱκανοὶ νὰ τὰ καταλάβουμε αὐτά!... Ἄλλο τὸ γενικὸ καὶ ἄλλο τὸ μερικὸ καὶ τὸ τοπικόν, Πανάγο... Ἡ βαρυχειμωνιά γίνεται γιὰ καλὸ, καὶ γιὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς καὶ γιὰ τὴν ὑγίαν ἀκόμα. Ἀνάγκη ὁ Χριστὸς δὲν ἔχει νὰ πάνε νὰ τὸν λειτουργήσουνε... Μὰ ὅπου εἶνε μιὰ μερικὴ προαίρεσις καλὴ, κ' ἔχη κανεὶς καὶ χρέος νὰ πληρώσῃ, ἄς εἶνε καὶ τόλμη ἀκόμα, καὶ ὅπου πρόκειται νὰ βοηθήσῃ κανεὶς ἀνθρώπους, καθὼς ἐδῶ, ἐκεῖ ὁ Θεὸς ἔρχεται βοηθός, καὶ ἐναντίον τοῦ καιροῦ, καὶ μὲ χίλια ἐμπόδια... Ἐκεῖ ὁ Θεὸς συντρέχει καὶ μὲ εὐκολίας πολλὰς καὶ μὲ θαῦμα ἀκόμα, τί νομίζεις, Πανάγο;... Ἐπειτα, πῶς θέλεις νὰ κάμη ὁ Χριστὸς καλὸν καιρὸ, ἀφοῦ ἄλλαις χρονιαῖς ἔκαμε κ' ἡμεῖς ἀπὸ ἀμέλεια δὲν πήγαμε νὰ τὸν λειτουργήσουμε;

Ὅλοι οἱ παρόντες κηροκάσθησαν ἐν σιωπῇ τὴν σύντομον καὶ αὐτοσχέδιον ταύτην διδασχὴν τοῦ παπὰ. Ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ ἔσπευσε νὰ εἶπῃ:

— Ἀλήθεια, παπὰ μ', δὲν εἶνε καλὸ πρᾶμα αὐτοδά, θὰ πῶ, ν' ἀφήνουν τόσα χρόνια τώρα τὸ Χριστὸ ἀλειτούργητο, τὴν ἡμέρα τῆς Γέννας του... Γιὰ ταῦτο θὰ μὰς χλάσ' κ' ὁ Θεός!

— Κ' εἶχαμε κάμη κ' ἕνα τάξιμο πέρσι τὸ Δωδεκάμερο, ἀλήθεια, παπαδιά; εἶπεν αἴφνης στραφεὶς πρὸς τὴν συμβίαν του ὁ ἱερεὺς.

Ἡ παπαδιά τὸν ἐκύτταξεν ὡς νὰ μὴν ἐνόει.

— Ὅπου ἦταν ἄρρωτος αὐτός ὁ Λαμπράκης, ἐπανέλαθεν ὁ ἱερεὺς δεικνύων τὸν δωδεκαετῆ υἱὸν του. Θυμάσαι τὸ τάμα ποῦ κάμαμε;

Ἡ παπαδιά ἐσιώπη.

— Ἐταξες, ἂν γλυτώσῃ, νὰ πάμε, σά-μπροστά, νὰ λειτουργήσουμε τὸ Χριστό, τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς του.

— Τὸ θυμοῦμαι, εἶπε σείουσα τὴν κεφαλὴν ἡ παπαδιά.

Τῷ ὄντι, ὁ μόνος υἱὸς τοῦ παπὰ, ὁ δωδεκαετῆς Σπύρος, θν αὐτός ἀπεκάλει εἰρωνικῶς καὶ θωπευτικῶς Λαμπράκη, ἕνεκα τῆς ἄκρας ἰσχύοντος καὶ ἀδυναμίας, ἐξ ἧς ἐραγγεν οἰονεὶ τὸ προσωπάκι του, εἶχε κινδυνεύσει ν' ἀποθάνῃ πέρσι τὰς ἡμέρας τῶν Χριστουγέννων. Ἡ παπαδιά, ἧτις ἤγγιζεν ἤδη τὸ πεντηκοστόν, καὶ τὸν εἶχε μόνον καὶ ὑστερόγονον, κατόπιν τεσσάρων ἐπιζώντων κορασίων, ὧν αἱ δύο πρῶται ἦσαν ὑπανδρευμένοι ἤδη, καὶ μετὰ ὀκτὼ γέννας, ὧν αἱ δύο διδύμων, καὶ πέντε θανάτους, ἡ παπαδιά εἶχε τάξει, ἂν ἐγλύτωνε τὸ ἀγόρι τῆς, νὰ ὑπάγῃ τοῦ χρόνου νὰ λειτουργήσῃ τὸν Χριστόν.

Τὸ ἐνεθυμείτο καὶ τὸ ἐσυλλογίζετο ποῦ ἡμερῶν, καὶ ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἡμιλίας τοῦ παπὰ αὐτὸ μόνον ἐσκέπτετο. Ἄλλ' ἔδωκεν ὅτι ἐρέτος θὰ ἦτο δυσκολώτατον, φοβερόν, ἀνήκουστον τόλμημα, ἕνεκα τοῦ βαρέος χειμῶνος, καὶ ἐφρόνει ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ ἦτο συγγνώμων καὶ θὰ παρεχόριε ἕνα προσθεσίαν.

Ἐν τούτοις, γνωρίζουσα τὴν συνήθη τακτικὴν τοῦ παπὰ, ὡς καὶ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην του, ἀπεφάσισεν ἐνδομύχως νὰ μὴ ἀντιλέξῃ. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι ἠρωϊκώτερον καὶ εἰς πολλοὺς ἀπίστευτον ὅπου ἀποφασίσῃ νὰ ὑπάγῃ ὁ παπὰς, νὰ ὑπάγῃ κ' αὐτὴ μαζί του.

Ἦτο γυνὴ δειλιτάτη, ἀλλὰ μόνον ἐνόσω εὐρίσκατο μακρὰν τοῦ παπὰ. Ὅταν ἦτο πλησίον τοῦ παπὰ τῆς, ἐλάμβανε θάρρος, ἡ καρδία τῆς ἐξεσταίετο, καὶ δὲν ἐφοβείτο τοὺς κινδύνους. Ἐὰν τοχὸν ἀνεχώρει ὁ παπὰς, χωρὶς αὐτῆς, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Κάστρο, ἡ καρδοῦλά τῆς θὰ ἔτρεμεν ὡς τὸ πουλάκι τὸ κουννημένον. Ἄλλ' ἔαν τὴν ἐπαίρειε μαζί του, θὰ ἦτο ἡσυχωτάτη.

Ἡ μεγάλη κόρη, ἡ εἰκοσάτις τὸ Μυγδαλιῶ, ἐνόησεν ἀμέσως τὰ τρέχοντα, καὶ ἤρχισε, παρά τὸ πλευρὸν τῆς μητρὸς τῆς καθημένη, πλησίον τῆς ἐστίας νὰ ὀλοῦξῃ ταπεινῇ τῇ φωνῇ εἰς τὸ οὐς τῆς μητρὸς τῆς.

— Ποῦ θὰ πάτε, θὰ πῶ; Παλαβώσετε, θὰ πῶ... Με τέτοιον καιρὸ!... Νὰ πάτε στὸ Κάστρο! Ὄχι! κλυμένη... Τί νὰ γείνω;

Ἡ νεωτέρα κόρη, ἡ δεκαεξάτις τὸ Βασῶ, ἀρχίτασα καὶ αὐτὴ νὰ ἐνοηθῇ ὑπεψιθύσειε.

— Τί λέει;... Θὰ πάνε στὸ Κάστρο;... Κι' ἄρχισες τὰ κλάμματα! Μουράθηκες! Σιώπα, θὰ μὲ πάρουν κ' ἐμὲ μαζί... Θὰ μὲ πάρετε, μὰ; — Σούτ! Ἀφάξτε! εἶπεν αὐστηρῶς ἡ παπαδιά.

— Τί τρέχει; εἶπεν ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ, ἀκούσασα τοὺς ψιθυρισμοὺς ἐκεῖθεν τῆς ἐστίας.

— Τίποτε, Μαλαμῶ, εἶπε μὲ αὐστηρὸν βλέμμα ὁ παπὰς, ἡσύχασε. Πανάγο, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὸν γείτονα τὸν μαραγκόν, εὐρὼν εὐσχημον τρόπον νὰ τὸν ἀποπέμψῃ, δὲν πῆς, νάχῃς τὴν εὐχή, νὰ πῆς τοῦ μπάριμπα Στεφανῆ τοῦ Μπέρκα νάρθη ἀπὸ δῶ, τότε θέλω νὰ τ' πῶ...;

Ὁ Πανάγος ὁ μαραγκός ἠγέρθη ὑψηλός, μεγαλόσωμος, ὀλίγον κυρτός, τινάξας τὰ σκέλη του.

— Πηγαίνω, παπὰ, εἶπε. Θέλω κ' ἐγὼ νὰ πάω νὰ ἰδῶ μὴ μῶχῃ τίποτα ἡ Πανάγενεα γιὰ νὰ φάμ' ἀπόψε.

— Πήγαινε νὰ τοῦ πῆς πρῶτα κ' ὕστερα γυρίζεις καὶ πρῶτα.

— Ἡ εὐχὴ σας. Καληνύχτα, παπαδιά.

Κ' ἐξῆλθε

*

— Τί λέει, θὰ πῶ, εἶπεν ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ,

μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πανάγου, θὰ πῆς στὸ Κάστρο, παπὰ;

— Νὰ ἰδοῦμε τί θὰ μὰς πῆ κ' ὁ μπάριμπα Στεφανῆς ὁ Μπέρκα.

— Ἡγῶ, ἕνας - ἡ, εἶπεν ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ, ἂ θε πῆς, ἐρχομῆ.

— Κ' ἡγῶ, εἶπεν ἡ παπαδιά.

— Δὲν εἶνε γιὰ νάρθη ἐσὺ, παπαδιά, εἶπεν ὁ ἱερεὺς. Φτάνει ποῦ θὰ κακοπαθήσῃ ἐγῶ... Δὲν πρέπει νὰ λείψουμε κ' οἱ δύο ἀπ' τὸ σπιτί.

— Ἡγῶ τόκαμα τοῦ τάμα, εἶπεν ἡ παπαδιά.

— Μὰ ἂν πάω ἐγὼ τὸ ἴδιο εἶνε.

— Δὲν εἶμιζι ἡσυχῇ ἂν δὲν εἶμαι κοντά σου, παπὰ μ', εἶπεν ἡ παπαδιά.

— Κ' ἡμὰς ποῦ θὰ μὰς ἀφήσετε! ἔκραξε μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ Μυγδαλιῶ.

— Σιώπα, καὶ μὲν, εἶπε τὸ Βασῶ. Θὰ μὲ πάρ'νε κ' ἐμένα μαζί, σιώπα!

Ναί, ἐσένα σ' φαίνεται πῶς εἰσ' ὀκόμα μικρὴ, χαδοῦλα μ'! Γιατί ἔτσ' σ' ἐμάθανε. Δὲν φαῖς ἐσὺ! εἶπε τὸ Μυγδαλιῶ, ἐκχύνουσα τὴν ἐνδόμυχον ζήλιαν τῆς ἐπὶ τῇ τύχῃ τῆς ἀδελφῆς τῆς, ἧτις, ὡς μικρότερα, δὲν εἶχε κ ρ υ φ θ ἡ ἀκόμη, ἦτοι δὲν ἀπείργετο τῆς κοινωνίας ὡς αἱ πρὸς γάμον ὄριμοι, καὶ ἀπέλαυε σχετικῆς τιμῆς ἐλευθερίας.

Ὁ μικρὸς Λαμπράκης εἶχε πέσει ἐπὶ τὸν τράχηλον τῆς μητρὸς του.

— Θὰ μὲ πάρετε κ' ἐμένα μαζί, μάνα; ἐψιθύρισε περιπτυσσόμενος τὸν λαϊμόν τῆς.

— Τί λές, χαδοῦλα μ'! τί λές, πηδὶ μ'; ἀπάντασε φιλοῦσα αὐτὸν ἡ παπαδιά. Ἐγῶ, ἂν πάω, γιὰ σένα θὰ πάω, γιὰ μ' κ' ἂν ἀπομείνω, γιὰ σένα θ' ἀπομείνω, γιὰ μ' κ' ἂν μὴν κρυώσῃς. Ὅπως ἀποφασίσῃ ὁ παπὰς σ', μικρὸ μ'. Τώρα σὺ νὰ πῆς τὴν προσευχὴ σ' καὶ νὰ κάμῃς μετάνοια τ' παπὰ σ', νὰ πλαγιάσῃς, γιὰ νὰ μὴ μοργώνης, κανάρι μ'!

— Ναί, θὰ πῆς. ἄμ δὲ θὰ πῆς! ἔκραξε τὸ Μυγδαλιῶ, ἀπαντῶσα, εἰς ἕνα ῥῆμα τῆς μητρὸς τῆς.

— Σιωπάτε! ἀκόμα δὲν ἀποφασίσαμε τίποτε, κ' ἐσηκώσατ' ἐπανάστασι, εἶπεν ὁ παπὰς. Νὰ ἰδοῦμε τί θὰ μὰς πῆ κ' ὁ μπάριμπα Στεφανῆς. Εἶτα στραφεὶς πρὸς τὴν παπαδιά.

— Μὰς φέρανε τίποτε λειτουργιαῖς, μπάριμ;

Ἡ παπαδιά ἐδειξε διὰ τοῦ βλέμματός, σκεπασμένως μὲ ραβδωτὴν δίχροον σινδόνα, τὰς ἐλίγας προσφοράς, ὅσας εἶχαν φέρει εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἱερέως τινὲς τῶν ἐνοριτιστῶν, μέλλουσαι νὰ μεταλάβωσι τῇ ἐπαύριον, παραμονῇ τῶν Χριστουγέννων. Ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ τὰς εἶχεν ἰδεῖ πρὸ πολλοῦ, καὶ προσεπάθει νὰ τὰς ξεσκεπάσῃ οἰονεὶ μὲ τὰς ἀκτίνας τοῦ βλέμματός, νὰ μαντεύσῃ ὡς πόσαι νὰ ἦσαν.

— Μὰς βρίσκειται καὶ τίποτε παξιμάδι; ἠρώτησε πάλιν ὁ ἱερεὺς.

— Θὰ ἔμεινε κἄτι ὀλίγο ἀπ' τῆς Παναγίας. Ὅλο τὸ Σαραντάμηρο ζυμώνουμε κὴ τρώμε ἀπ' τὰ βλογοῦδια, εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα.

Βλογοῦδια ἦσαν οἱ μικροὶ σταυροσφραγίστοι ἀρτίσκι, οἱ προσφερόμενοι ὑπὸ τῶν ἐνοριτῶν εἰς τοὺς οἴκους τῶν ἱερέων κατὰ τὸ Σαραντάμηρον. Ἄντι ὅμως ἀρτίσκων, αἱ περισσότεραι ἐνορίτισσαι κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐπροτίμων νὰ προσφέρωσιν ἀπλοῦν ἄλευρον, καὶ διὰ τοῦτο ἡ παπαδιά εἶπεν ὅτι «εἰζύμωναν ἀπ' τὰ βλογοῦδια».

*

Βῆμα ἠκούσθη εἰς τὸν πρόδομον. Ἦνοιχθη ἡ θύρα καὶ εἰσῆλθεν ὁ μπάριμπα-Στεφανῆς ὁ Μπέρκος, ὕψηλός, στιβαρός, σχεδὸν ἐξηκοντούτης, μὲ παχὺν φαῖν μύστακα, μὲ σκληρὸν καὶ ἠλιοκαῆς δέρμα, φορῶν πλατὺν κοῦκον καὶ καμιζόλαν μαλλίνην βαθυκόκκινον, μὲ τὸ ζωνάρι κόκκινον δύο πιθαμαῖς πλατύ. Κατόπιεν τούτου ἐφάνη καὶ ἄλλη μορφή, ὀρθὴ ἱσταμένη παρὰ τὴν θύραν. Ἦτο ὁ Πανάγος ὁ μαραγκός, ὅστις, ἂν καὶ εἶχεν ἀφήσει τὴν καλὴν νύκτα, εἰπὼν ὅτι θὰ μετέβαιεν οὐκαδὲ νὰ δειπνήσῃ, οὐχ ἦττον, κεντηθείτης, φαίνεται, τῆς περιεργείας του νὰ μάθῃ τί τὸν ἤθελαν τὸν μπάριμπα Στεφανῆ τὸν Μπέρκον, ἀνέβη καὶ πάλιν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ παπᾶ.

— Καπετὰν Στεφανῆ, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, τί λές, μ' αὐτὸν τὸν καιρό, μπορεῖ κανεὶς νὰ πάῃ στὸ Κάστρο, μὲ τ' βάρκα, ἀπὸ Σταβέτ;

— Ἀπὸ Σταβέτ; ... μὲ τ' βάρκα; ... στὸ Κάστρο; ... ἠκούσθη ἀπὸ τῆς θύρας ὡς καινὴ τις προθύστερος καὶ ἀνάστροφος ἐρωτηματικὴ ἠχώ. Ἦτο ὁ μαστρο-Πανάγος ὁ μαραγκός, μὲ τὴν κεφαλὴν προέχουσαν ὡς τὸ ἀνώφλιον, μὲ τὴν μίαν πλευρὰν οἰοεὶ κολλημένην ἐπὶ τοῦ παραστάτου.

Ἄλλ' ὁ μπαριμπα-Στεφανῆς, μόλις ἤκουσε τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἱερέως, καὶ χωρὶς νὰ σκεφθῆ πλέον τοῦ δευτερολέπτου, μὲ τὴν χονδρὴν, ταχεῖαν κ' ἐμπεδομένην προσορὰν τοῦ ἀνέκραξε:

— Μπράβο! μπράβο! ἀκούς! ἀκούς! Στὸ Κάστρο; μετὰ χαρᾶς! ὄρεξι νᾶχης, ὄρεξι νᾶχης, παπᾶ!

— Νὰ ἄνθρωπος! εἶπεν ὁ παπᾶς. Ἔτσι σὲ θέλω, Στεφανῆ! Τί λές, εἶνε κίνδυνος;

— Κίντυνος, λές; Ντίπ, καταντίπ, καθόλ! Ἐγὼ σὰς παίρνω ἀπάνου μ', παπᾶ. Μονάχα πῶς μπορεῖ νὰ κρυώσετε, τίποτε ἄλλο. Θάρθῃ, θάρθῃ κ' ἡ παπαδιά, θάρθῃ κ' ἄλλος κόσμος, πολλὸς κόσμος; Ἡ βάρκα εἶνε μεγάλη, κατάλαβες, παίρνει κὴ τριάντα νομάτοι, κὴ σαράντα νομάτοι, κὴ μ' οὐλαὶ τῆς κουμπάνιας σὰς, μὲ τὰ σέγια σὰς, μὲ τὰ πράματά σὰς. Κ' ἡ φουρτούνα τώρα, κατάλαβες, ὅσον πάει κὴ πέφτ'. Ταχιά θάχουμε

καλοσύνη, μπανάτσα, κάλμα. Ὅλο κὴ κλοσ'νεῖς, νά, τώρα καλοσύνεψε!

Ὡς διὰ νὰ ψεύσῃ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ γέροντος πορθμέως, ὁξὺς συριγμὸς παγεροῦ βορρᾶ ἠκούσθη σείων τὰ δένδρα τοῦ κήπου καὶ τοὺς ζυλοτοίχους τοῦ μαγειρείου ἐπὶ τοῦ σκεπαστοῦ ἐξώστου τῆς οἰκίας, αἱ βελοὶ δὲ καὶ τὰ παράθυρα ἀπήνησαν διὰ γοεροῦ στεναγμοῦ.

— Νά! ἀκούς; καλοσύνεψε! εἶπε καγγαζὼν θριαμβευτικῶς ὁ μαστρο-Πανάγος.

— Σιώπα ἐσὺ, δὲν ξέρ'ς ἐσὺ, ἀνέκραξεν ὁ Στεφανῆς. Ἐσὺ ξέρ'ς νὰ πελεκᾷς στραβόξυλα καὶ νὰ καρφώνῃς μαδέρια. Αὐτὴ εἶνε ἡ στερνὴ δύναμις τῆς φουρτούνας, εἶνε ἀέρας ποῦ ψ'χομαχάει. Αὐριο θὰ μαλακώσ' ὁ καιρός, σὰς λέω ἐγώ. Μπορεῖ νάχουμε ἀκόμα καὶ καμμιά μικρὴ χιονιά, δὲ σὰς λέω, μὰ ἡμεῖς, ἀπὸ Σταβέτ, ἀνάγκη δὲν ἔχουμε.

— Καὶ σὰν τότε γυρίσῃ στὸ μαστρο; ἐπέμεινεν ὁ μαραγκός.

— Κὴ χωρὶς νὰ τότε γυρίσῃ στὸ μαστρο, ἐγὼ σ'λέω πῶς ἀπ' τὴν Κεχραὶ κ' ἐκεῖ θέν' ἔχουμε θαλασσίτσα, εἶπε τρίβων τὰς χεῖρας ὁ Στεφανῆς. Αὐτὰ εἶνε ἀποθαλασσιαὶ καὶ δὲ λείπουν, κατάλαβες, κ' ὁ κόρρος ρπουκάρει ἰλοένα, κ' οὐλο στρήθει. Μὰ δὲ μὰς πειράζ' ἡμᾶς αὐτό. Ἐγὼ σὰς παίρω ἀπάνου μ', ὁ Στεφανῆς σὰς παίρνει ἀπάν' τ'!

— Μπράβο, Στεφανῆ, τώρα μ' ἔκαμες ν' ἀποφασίσω. Ἦπιες βράκι; Τράβα κ' ἄλλο ἓνα, εἶπεν ὁ παπᾶς.

— Ἐχω πιεὶ πέντ' ἔξ ὡς τώρα, ἔτσι νάχω τὴν εὐχή σ', παπᾶ.

— Πιὲ κ' ἄλλο ἓνα νὰ γείνουν ἑφτά.

Ὁ μπαριμπα-Στεφανῆς ἐρρόφησε γενναίαν δόσιν ἐκ τῆς μικρᾶς φιάλης, τῆς πάντοτε κενουμένης καὶ οὐδέποτε στερευούσης, τοῦ ἱερατικοῦ μελάθρου.

— Εἴσαστ' ἐτοιμοὶ, εἴσαστ' ἐτοιμοὶ; εἶπεν ἀκολούθως. Πῆρες τὰ ἱερά σ', παπᾶ, τὰ χαρτιά σ' οὐλα, τᾶχης ἐτοιμα; Ἐχετε τίποτε πράματα νὰ σὰς κουβαλήσω, γιὰ νάκαστ' ἀ-σέ νιο;

— Ἀπὸ τώρα; εἶπεν ὁ παπᾶ-Φραγκούλης.

— Ἀπὸ τώρα! Τί λές; Νὰ εἴσαστ' ἀ-πρόντο, παπᾶ. Ἐγὼ στὰς δυὸ θάρθῶ νὰ σὰς φωνάξω, κ' ἐσεῖς νὰ εἴσαστ' ἀ-λ ἐ σ τ α. Διάβασε τί θὰ διαβάσῃς, παπᾶ, κὴ σταὶς τρεῖς νὰ μὲθαρκάρουμε.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ζυπνητὸς ἀπ' τὴ μιά, εἶπεν ὁ ἱερεὺς, γιὰτί ἔχω τὸ ζυπνητήρι μου... κ' ἔπειτα εἶμαι καὶ μοναχός μου ζυπνητήρι. Μὰ σταὶς τρεῖς εἶνε πολὺ νεαρός. Νὰ χαράξῃ, Στεφανῆ, καὶ νὰ μπαρκάρουμε.

— Σταὶς τρεῖς, σταὶς τέσσερες, παπᾶ, γιὰ νὰ μὴν πέσῃ ὁ ἀέρας, νὰ τὸν ἔχουμε πρῶμα ὡς ταῖς Κουκ'ναριαῖς, νάχουμε μέρα μπροστά μας. Ἀπὸ καὶ ὡς τὸ Μανδράκι κ' ὡς τὸν Ἀσέλινο, τρα-

βοῦμε σιγά-σιγά μὲ τὸ κουπί. Ἀπὸ καὶ ὡς τῆς Κεχραεῖς κ' ὡς τὴν Ἁγία Ἐλένη, θὰ μὰς παίρνη ἀγάλι-ἀγάλια μὲ τὸ πανάκι. Κι' ἀπ' τὴν Ἁγία Ἐλένη κ' ἐκεῖ, ἂν δὲν μπορέσουμε νὰ μ'ντάρουμε...

— Ἐ, ὕστερα;

— Ἐγὼ θαλασσώνω καὶ βγαίνω στὴ στεριά, καὶ σὰς τραβῶ μὲ τὴν μπαρούμα ὡς τὸν Ἀϊ-Σώστη.

Ἐκάγχασαν ὅλοι πρὸς τὸν ἀστεϊσμὸν τοῦ ἀπλοῦ καὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ παπᾶς ὅστις ἐφοβέτο καὶ αὐτὸς τὴν τροπὴν τοῦ ἀνέμου εἰς τὸ μέρος περὶ οὗ ὁ λόγος, παρετήρησε πρὸς παραμυθίαν τῶν ἀκρατῶν:

— Μὰ ἐγὼ λέω ὅτι θὰ μπορέσουμε στεριά νὰ τραβήξουμε στὴν ἀκρογιαλιά, τὸν κρεμνὸ τὸν ἀνήφορο. Ὅσο ψηλά κ' ἂν τὸ στίβαζε τὸ χιόνι στὰ βουνά, σταὶς ἀκρογιαλιαῖς ὁ τόπος πατιέται.

Ἐμειναν σύμφωνοι νὰ ἔλθῃ ὁ λεμβούχος νὰ τοὺς δώσῃ εἰδήσιν εἰς τὰς τρεῖς, διὰ νὰ ἐτοιμασθοῦν, καὶ εἰς τὰς τέσσαρας νὰ ἐκκινήσωσιν. Ὁ παπᾶ Φραγκούλης διέταξε νὰ τεθῶσιν εἰς σάκκους αἱ προσοραὶ ὅσας εἶχε, καὶ τινα δίπυρα, καὶ εἰς δύο μεγάλα κλειδοπιανάκια ἔθεσεν ἐλαίας καὶ χαβιάρι. Ἐγέμισε δύο ἐπτακοκάδους φλάσκας μὲ σ'νον ἀπὸ τὴν ἐσοδεῖαν του. Ἐτύλιξεν εἰς χαρτί δύο ἢ τρία ζηροχτάποδα, καὶ μικρὸν κυτίον τὸ ἐγέμισεν ἰσχάδας καὶ μεγαλόρραγας σταφίδας. Τὰ δύο παπαδοκόριτσα, μὲ τὰ παράπονα καὶ τοὺς γογγυσμούς της ἡ μία, μὲ τοὺς κριφίους γέλωτας καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς συμμετοχῆς τοῦ ταξειδίου ἢ ἄλλῃ, ἔθρασαν ὅσα αὐτὰ εἶχαν, ἕως τέσσαρας δωδεκάδας, καὶ τὰ ἔθεσαν εἰς τὸν πάτον ἐνὸς καλάθιου, τὸ ὅποτον ἀπεγέμισαν εἶτα μὲ δύο πρόσφορα τυλιγμένα εἰς ὀθόνας μὲ κηρία καὶ μὲ λίβανον. Προσέτι ὁ παπᾶ-Φραγκούλης εἶχε παρακαλέσει τὸν μπάριμπα-Στεφανῆν νὰ περάσῃ ἀπὸ τὰ σπίτια δύο ἐμποροπλοιαρχῶν φίλων του, ἐκ τῶν παραχειμαζόντων μὲ τὰ πλοῖά των εἰς τὸν λιμένα, νὰ τοὺς παρακαλέσῃ ἐκ μέρους του νὰ τοῦ στείλουν, ἂν τοὺς εἰρίσκετο, ὀλίγον κρέας σ α λ ἄ δ ο, ἐξ ἐκείνου τὸ ὅποτον μαγειρεύουν εἰς τὰ πλοῖα τὰ ἐκτελοῦντα μικροῦς πλοῦς. Ἐκεῖνοι φιλοτιμηθέντες ἔστειλαν δύο μεγάλα τεμάχια, ἕως πέντε ὀκάδας τὰ δύο.

Ὅλας ταύτας τὰς προμηθείας ἔκαμνεν ὁ παπᾶς προβλεπτικῶς διὰ τοὺς ἀποκλεισθέντας εἰς τὸ βουνὸν ἀπὸ τὴν χιόνα, περὶ ἧν ἔγεινε λόγος ἐν ἀρχῇ, καθὼς καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ συνεκδημησόντας προσκυνητάς, καθὼς ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ θυμώσῃ καὶ πάλιν ὁ καιρὸς καὶ νὰ τοὺς κλείσῃ ὁ χειμὼν εἰς τὸ Κάστρον, ἂν ἐν τοσοῦτῳ ἔμελλον νὰ φθάσωσιν εἰς τὸ Κάστρον σῶοι καὶ ὑγιαεῖς.

Πρὶν κατακλιθῆ, ὁ παπᾶ-Φραγκούλης ἔστειλε μῆνυμα εἰς τὸν συνεφημέριόν του τὸν παπ' Ἀλέ-

ξην, ὅστις ἄλλως ἦτο καὶ ὁ ἐφημέριος τῆς ἐβδομάδος, ὅτι δὲν θὰ ἦτο συλλειτουργὸς τὴν ἐπιούσαν, παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων, ἐν τῷ ἐνορικῶ ναῶ, καθὼς ἀπεφάσισε, σὺν Θεῷ βοηθῶ, νὰ ὑπάγῃ νὰ λειτουργήσῃ τὸν ναὸν τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ Κάστρον.

*

Εἶχαν πάρεῖ εἰδήσιν ἀπ' ἐσπέρας δύο-τρεῖς ἐνορίτισσαι, γειτόνισσαι τοῦ παπᾶ, διότι ὁ Πανάγος ἐξελθὼν ἀνεκοίνοσε τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν γυναϊκά του, καὶ αὕτη τὸ διηγήθη εἰς τὰς γειτόνισσας. Ἐπίσης καὶ ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ ἐστάλη νὰ φέρῃ εἰδήσιν εἰς τὸν κύρ Ἀλεξάνδρην τὸν ψάλτην, μεθ' ἧ ἐξελθούσα ἐπευσε νὰ προσηλυτίσῃ δύο ἢ τρεῖς πανηγυριστὰς καὶ ἄλλας τόσας προσκυνητρίδας.

Ὅταν ἔμελλαν ν' ἀποβιβασθῶσιν, εὐρέθησαν δεκαπέντε ἄτομα. Ἡ ἀπόφασις τοῦ παπᾶ καὶ ἡ γενναίότης τοῦ μπάριμπα Στεφανῆ, μετὰ τὴν πρώτην ἐκπληξιν, ἐνέβαλε ἄρρος εἰς ἄνδρας καὶ γυναϊκάς. Ἦσαν δὲ ὅλοι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες συγὰ τρέχουσιν, ἄρρητον εὐρίσκοντες ἠδονὴν, εἰς πανηγύρια καὶ εἰς ἐξωκλήσια. Ἦσαν ὁ παπᾶ Φραγκούλης μετὰ τῆς παπαδιάς, τῆς Βασῶς καὶ τοῦ Σπύρου, ὁ μπάριμπα Στεφανῆς μετὰ τοῦ δεκαεπταετοῦ υἱοῦ, ὅστις ἦτο καὶ ὁ ναύτης του, ἡ θειά τὸ Μαλαμῶ, ὁ κύρ Ἀλεξάνδρης ὁ ψάλτης, τρεῖς ἄλλοι πανηγυρισταὶ καὶ τέσσαρες προσκυνητρίαι. Τὴν τελευταίαν στιγμὴν προσετέθη καὶ δέκατος ἕκτος.

Ὁὗτος ἦτο ὁ Βασίλης τῆς Μυλωνοῦς, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀργύρη, τοῦ ἀποκλεισμένου ἀπὸ τὰς χιόνας. Ἦλθεν εἰς τὴν ἀποβάθραν μὲ σάκκον πλήρη τροφίμων καὶ μὲ ἄλλα τινὰ ἐφόδια διὰ τὴν ἐκδρομὴν. Ἰδὼν αὐτὸν ὁ ἱερεὺς:

— Πῶς τὸ ἔμαθες, Βασίλη; τοῦ λέγει.

— Τὸ ἔμαθα, παπᾶ, ἀπ' τὸ μαστρο-Πανάγο τὸ μαραγκό.

— Τί ὥρα καὶ ποῦ τὸν εἶδες;

— Κατὰ τὰς δέκα τὸν ἡῶρα εἰς τὸ καπηλεῖο τοῦ Γιάννη τοῦ Μπούμπουνα. Εἶχε φάει ψωμί κ' ἐβγήκε νὰ πιῇ δυὸ τρία κρασιά μὲ τὸ ἰσάφι. Ἐλεγε πῶς ἀποφασίστατε νὰ πάτε στὸ Κάστρο, καὶ σὰς ἐκατάκρινε γιὰ τὴν τόλμη. Μὰ ἐγὼ τὸ χάρικα, γιὰτί ἀνησυχῶ γιὰ κείνον τὸν ἀδερφό μου, καὶ θέλω νὰρθῶ μαζί σὰς ἂν μὲ παίρνετε.

— Ἄς εἶνε, καλῶς νάρθῃς, εἶπεν ὁ ἱερεὺς.

Ἐξέπλευσαν. Ἐστράφησαν πρὸς τὸ μεσημβρινοδυτικὸν τοῦ λιμένος, ἔβαλαν πλῆρη τὸ ἀκροτήριον Καλαμάκι. Ὁ ἄνεμος ἦτο βοθητικὸς, καὶ ὁ πλοῦς εὐόωτος ἤρχιζε. Νὰ μὲν, ἐκρῶναν πολὺ, ἀλλ' ἦσαν ὅλοι βαρεῖς ἐνδεδωμένοι. Ὁ παπᾶς ἐκάθισεν εἰς τὸ πηδάλιον φορῶν τὴν γούναν του. Ἡ πρεσβυτέρα εἶχε τὸ σάλι τῆς τῆς διπλῆς, ἡ θειά Μαλαμῶ εἶχε τὸ βαρὺ γουνάκι καὶ τὴν κουζούκα τῆς. Ὁ μπάριμπα Στεφανῆς ἦτο

μὴ τὴν νιτσεράδα του, μὲ τὸν κρωιὸν πῖλόν του μὲ τὸν ἱμάντα δεδεμένον ὑπὸ τὸν πῶγονα, μὲ τὰ μακρὰ πτερόγυια σκεπάζοντα τὰ ὦτα, καὶ ὁ υἱὸς του Σπύρος, ὁ καλούμενος κοινῶς τὸ Μπερκάκι, μὲ τὰς πρεκνάδας καὶ μὲ τὰς βούλλας εἰς τὸ πρόσωπον, ἦτο μὲ τὰ μακίγια τῆς καλλιῆνας καμίζολας τοῦ ανασφουγγισμένου ὡς τοὺς ἀγκύνας.

Εὐτυχῶς δὲν ἐχίνιζεν, ἀλλ' ὁ ἄνεμος ἦτο παγετός. Αἰθέριος ὁ οὐρανός, σταυρωμένος ἀπὸ τὸν βορρᾶν. Ἡ σελήνη ἦτο εἰς τὸ πρῶτον τέταρτον, καὶ εἶχε δύσει πρὸ πολλοῦ. Τὰ ἄστρα ἔτρεμαν εἰς τὸ στερέωμα, ἡ πούλια ἐμεσουράνει, ὁ γαλαξίας ἔζωνε τὸν οὐρανόν. Ὁ πῆχυς καὶ ἡ ἄρκτος καὶ ὁ ἀστήρ τοῦ πόλου ἐλαμπν μὲ βαθεῖαν λάμψιν ἐκεῖ ἐπάνω. Ἡ θάλασσα ἔφρυσεν ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ βορρᾶ, καὶ ἠκούοντο τὰ κύματα πλήττοντα μετὰ βόχθου τὴν κητὴν, εἰς ἣν μελαγχολικῶς ἀπήντα ὁ φλαυθὸς τοῦ ὕδατος περὶ τὴν πρῶταν τῆς μεγάλης καὶ δυνατῆς βάρκας.

Ἐκαμψαν τὸ Καλαμάκι, καὶ ἀκόμη δὲν εἶχε χαράξει. Ἦρχισεν μόλις νὰ γλυκοχαράξῃ πέραν τῆς ἀγκάλης τοῦ Πλατανιά. Ἐρεζαν εἰς τὸν Στρουφιᾶ, ἀντικρὺ τοῦ τερπνοῦ καὶ συνηρεφοῦς δάσους τῶν πιτύων, ἐξ οὗ ἡ θέσις ὀνομάζεται Κουκ'ναριαίς. Τότε οἱ ἐπιβάται εἶδον ἀλλήλους ὑπὸ τὸ πρῶτον λυκόφως τῆς ἡμέρας, ὡς νὰ ἔβλεπαν ἀλλήλους πρῶτην φοράν. Πρόσωπα ὡχρὰ καὶ χεῖλη μελανὰ, ῥίνας ἐρυθρὰ καὶ χεῖρες κοκκαλιασμένα. Ἡ θεῖα τὸ Μαλαμὸ εἶχεν ἀποκοιμηθῆ δις ἤδη ὑπὸ τὴν πρῶτην, ὅπου ἔσκαπε τὸ πρόσωπόν της μὲ τὴν μαύρην μανθῆλαν ὡς τὴν ῥίνα, μὲ τὴν ῥίνα σχεδὸν ὡς τὰ γόνατα. Ὁ κύριος Ἀλεξάνδρῆς εἶχε πάρει δύο τροπάκια παραπλεύριως αὐτῆς, ὀνειρευόμενος ὅτι ἦτο ἀκόμη εἰς τὴν κλίτην του, καὶ ἀπορῶν πῶς αὐτὴ ἐκινεῖτο εὐρύθμως ὡς βρεφικὸν λίκνον. Ὁ υἱὸς τοῦ παπᾶ ὁ Σπύρος ἔκαμνε συχναίς μετὰ τὸν υἱόν, καὶ ὅσον αἷμα εἶχε, εἶχε συρρέσει ὅλον εἰς τὴν ῥίνα του, ἥτις ἦτο καὶ τὸ μόνον ὄρατὸν μέλος τοῦ σώματός του. Ἡ παπαδιά ἐν τῇ εὐσεβεῖ φιλοστοργίᾳ της εἶχε κρίνει ὅτι ὄφειλε νὰ τὸν πάρῃ μαζί, ἀφοῦ δι' αὐτὸν ἦτο τὸ τάξιμον. Τὴν ἀπέσπασεν ἀποτόμως τῆς κλίτης, τὸν ἐνίψε καὶ τὸν ἐνέδωσε μὲ διπλὰ ὑποκάμισα, δύο φανελλας, χορδῶν μάλινον γελέκιον, διπλοὺν σακκάκι κ' ἐπανωφόρι, καὶ περιετύλιξε τὸν λαιμὸν του μὲ χνοῶδες ὀλομάλινον μανθῆλιον, ποικιλόχρουν καὶ βαθιδωτὸν, μακρὸν καταπίπτον ἐπὶ τὸ στέρνον καὶ τὰ νῶτα. Τώρα παρὰ τὴν πρῶτην ἀριστερόθεν τοῦ παπᾶ καθημένη, ἀριστερὰ της εἶχε τὸν Σπύρον, καὶ ζητοῦσα αὐτομάτως νὰ ψλαφήτῃ τοὺς βραχίονας καὶ τὸ πτερόγυιον, δὲν εἴσισε σχεδὸν σάρκα ὑπὸ τὴν βραχίονα σκευὴν, δι' ἣς εἶχε περιχαρακώσει τὸν υἱόν της.

Ὁ παπᾶς, ὅστις δὲν εἶχεν ἀποβάλλει τὴν φαι-

δρότητά του, οὐδ' ἔπαυε ν' ἀνταλλάσσει ἀστεϊσμούς καὶ σκώματα μὲ τὸν μπάριμπα Στεφανῆν, στρεφόμενος πρὸς αὐτὴν ἐνίοτε τῆς ἔλεγε.

— Νά, γι' αὐτὸνε τὸ Λαμπράκη, τὸ γυιὸ σου, τὰ παθαίνουμε αὐτά, παπαδιά.

— Κὴ τί πάθαμε μὲ τ' δύναιμ' τ' Θεοῦ; ἀπάντα ἡ παπαδιά, ἥτις, κατὰ βίθος, πολὺ ἀνησυχεῖ με αὐτὸ τὸ παράτολμον ταξείδιον. Εὐτυχῶς, ἡ παρουσία τοῦ παπᾶ τῆς ἐδίδε θάρρος.

— Δὲ μ' ἔλες, παπαδιά, εἶπε μὲ τὴν τραχεῖαν φωνὴν τοῦ ὁ μπάριμπα Στεφανῆς, θελήσας ν' ἀστεῖσθῃ καὶ μὲ τὴν πρεσβυτέραν, δε μ' ἔλες, γιατί ἔλενε: «Κύριε ἐλέησον! παπαδιά πέντε μῆνες δύο παιδιὰ!»

— Γιατί, μαθές, τὸ ἔλενε; ἀπήντησε χωρὶς νὰ πειραχθῇ ἡ πρεσβυτέρα. Πάρε παράδειγμα ἀπὸ μένα. Ὁχτώ γένναις, δέκα παιδιὰ.

— Θὰ πῆ, τὸ λοιπόν, πῶς ἡ παπαδιά εἶνε πολὺ καρπεραίς. Μὰ γιατί;

— Γιατί οἱ παπάδες δὲ λείπουν χρόνο-χροναίς ἀπὸ κοντὰ τους, εἶπεν ἡ θεῖα Μαλαμὸ.

— Νά, τὸ Μαλαμὸ πάλι τὸ κατάλαβε, εἶπεν ὁ παπᾶς, δὲν σὰς τὸλεγα ἐγὼ; Ἐσὺ κι' ὁ ἐξάδερφός σου ὁ Ἀλεξάνδρῆς (ἐννοῶν τὸν ψάλτην) ἔχετε μεγάλον νοῦ.

Ὁ παπᾶς δὲν ἔπαυε ν' ἀστεϊζεται μὲ ὅλας τὰς ἐν τῷ πλοιαρίῳ ἐνοριτίσας του. Εἰς τὴν μίαν ἔλεγε: «Μὰ κείνος ὁ Θεοδώρης (ἐννοῶν τὸν ἄνδρα της) κοιμάται ὅταν τὰ φτιάχνῃ αὐτὰ τὰ παιδιὰ;» Εἰς τὴν ἄλλην: «Μὰ δὲν εἶνε καμμιὰ ποῦ νὰ μὴ θέλῃ παντρεῖα! Ἐγὼ ἔχω στεφανωμένα, τριάντα χρόνια τώρα, παραπάν' ἀπὸ διακόσια ἀνδρόγυνα, καὶ καμμιὰ δὲν εὐρέθη νὰ πῆ πῶς δὲν θέλει!»

Ἀλλὰ τὸ κυριώτερον θῦμα τοῦ παπᾶ Φραγκοῦλη ἦτον ὁ Ἀλεξάνδρῆς ὁ ψάλτης. Ἐξαφνα τὸν ἠρώτα: «Δὲ μοῦ ἔλες, Ἀλεξάνδρῆ, τί θὰ πῆ, τώρα, στὴν κατὰ τὰ ἑσὶα τῶν Χριστουγέννων, «ὁ ἀνοψώσας τὸ κέρας ἡμῶν»; Ποιὸς εἶν' αὐτός, ὁ ἀνοψώσας;

— Νά, ὁ ἀνοψώσας εἶνε ὁ κύριος Ἀλεξάνδρῆς μὴ ἐννοῶν ἄλλως τὴν λέξιν.

— Καὶ τί θὰ πῆ «Σκύλα Βαβυλῶν τῆς βασιλίδος Σιών»; ἠρώτα πάλιν ὁ παπᾶς.

— Νά, σκύλα Βαβυλῶν, ἀπάντα ὁ ψάλτης, νομίζων ὅτι περὶ σκύλλας πράγματι ἐπρόκειτο.

(Ἐπίττει τὸ τέλος)

A. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Ἀθηναϊκὴ ἠχώ

Ὁ οὐρανὸς κύνθησε τὰς ἐορτάς μας. Οἱ θόλοι, πρὸς τοὺς ὁποίους ἀνῆρχοντο αἱ εὐχαὶ καὶ οἱ θόρυβοι, ἐκαμπυλοῦντο εὐρεῖς, γαλανοί, πλημμυροῦντος ἀπὸ φῶς ἡλίου θαλπεροῦ, καταστόλιστοι

ἀπὸ ἀστέρας λαμπροῦς. Ὀλίγας νύκτας μόνον ἡ ὑγρασία ἢ βρέχουσα ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων μας ἀνευ νεφῶν, ὡς διὰ μαγείας, μᾶς ἐδείξε τοὺς ἀστέρας του ὡς ὀφθαλμοὺς περιπαθῶς δακρυσμένου. Οὔτε ἴχνος χιόνος, ἐκτὸς τῆς ἀφθόνου τεχνιτῆς, τίς μαρμαίρουσις ἐπὶ τῶν ἐζωγραφημένων τοπίων, τὰ ὅποια, μιμηταὶ τῆς Δύσεως, ἀνταλλάσσομεν μὲ ξενοφώνους εὐχάς—ἀν καὶ φέτος ἔτυχε νὰ ἴδωμεν ἀρκετὰς μ' ἑλληνικὰ στοιχεῖα τυπωμένας. Οὐδεμία σχεδὸν πνοὴ ἀνέμου ἰσχυροῦ, ἵνα βλάψῃ τοὺς φανοὺς τῶν μεγάλων χαρτινῶν πλοίων, περὶ τὰ ὅποια τὰ παιδιὰ ψάλλον ἀκούραστα τὰ Χριστοῦγεννα καὶ τὸν Ἅγιο Βασίλην. Ἡ κίνησις ζωηρὰ καὶ ἀνευ ἐμποδίων ἀτμοσφαιρικῶν πρὸς τὰς ἀγοράς τῶν ἐδωδιμῶν καὶ τῶν δώρων ἢ πρὸς τὰς αἰθούσας τὰς ἰδιωτικὰς ἢ δημοσίας, ὅπου προκαλεῖ συγκινήσεις ἰερὰς ἢ τράπεζα μὲ τὸ πράσινον κάλυμμα... Μέχρι βαθεῖας νυκτός, αἱ πυραὶ τῆς ῥητίνης ἀνυψοῦσι μαῦρον καπνὸν καὶ αἰματώδεις φλόγας ἀπὸ τὰ τρίστρατα τῶν συνοικιῶν, ἐν ᾧ μακρόθεν ἀντηχεῖ ὁ αὐλὸς ὁ ὀξύς καὶ τὸ βαρὺ τύμπανον. Μόνον κατὰ τὴν ὥραν αὐτὴν τῆς ἐρημίας καὶ τῶν ἀγρίων κρότων νομίζει κανεὶς ὅτι μετεφέρθη ἔξαφνα μετὰ τὴν φυλῆς ἀγρίων Ἀφρικανῶν, ἀγούσης τὰ ἀπαίσια αὐτῆς κρόνια. Εἶνε τὰ λείψανα ὑποχωρούσης ὀλοῦν βαρβαρότητος πρὸ τοῦ ἐπερχομένου πολιτισμοῦ.

*

Μὲ ἀκολουθεῖτε ὀλίγον εἰς τὴν ὁδὸν Ἐρμοῦ;

Τί πλοῦτος προσώπων ὠραίων ῥοδαλῶν, διαστελλόντων τὰ χεῖλη εἰς μειδιάματι ἀφθονία ἀγγέλων χαρωπῶν, ἐκτεινόντων τὰς μικρὰς αὐτῶν πτέρυγας, τί παράταξις ἀνθέων συμπλοῶν, μὲ τὸ ἄρωμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγαθῆς μνήμης, τί συμφορμὸς ἐμβληματικῶν σιλιπνῶν, εὐχρῶν ἐκ μετάλλου καὶ μετάξης, μεστῶν ἐννοίας τρυφεράς, τί πυραμίδες γλυκυσμάτων γαργαλιζόντων τὴν ὄρεξιν μὲ τὰ ἰδανικὰ σχήματα καὶ τοὺς χρωματισμούς. Τί πανδαιμόνιον ἤχων τρελῶν. Πόσα τυμπανίδια, πόσαι συρίττριαι, πόσα κρόταλα, πόσοι κωδωνίσκοι. Πλούσια τῶν καταστημάτων αἱ προθηκαὶ κόσμος πολὺς καὶ θορυβώδης ἔξω εἰς τὴν ὁδόν. Ἐδῶ εἶνε ἡ μεγαλητέρα κίνησις. Τὸ πλῆθος ἐνεῖνο τὸ ἀλαλάζον προπέμπει μ' εὐχάς, μὲ φωνὰς καὶ μὲ γέλωτας τὸ ἀπερχόμενον ἔτος. Ἡ ἄμωπις τῆς ὁδοῦ καὶ ἡ πλήμμυρα ἔχουν τὴν αὐτὴν πάντοτε ὄψιν, ὅσάκις ὁ καιρὸς ἐπιτρέψῃ τὴν ἐξοδὸν—καὶ εἰς τὸ ὠραῖόν μας κλίμα τὴν ἐπιτρέπει ἐνενηκοντάκις τοῖς ἑκατόν. Περιστὴ λοιπὸν πᾶσα περιγραφή. Ἄς προσέξωμεν μόνον, ἐκτὸς τοῦ φανεροῦ ῥεύματος, τοῦ κυκλοφοροῦντος διὰ τῆς ὁδοῦ, καὶ εἰς τὸ ἄλλο ῥεῦμα τὸ μυστικώτερον, τὸ ῥεῦμα τοῦ χρυσοῦ—ἀδιάφορον ἂν εἶνε καὶ χάρτινος—τὸ κυκλοφοροῦν σήμερον ὅπου πώλησις ἀντικει-

μένων ἐορτασίμων, ἀπὸ τοῦ πολυτελοῦς σιδηροφράκτου ταμείου τοῦ μεγάλου ἐμπορικοῦ μέχει τῆς ἀπλῆς ἐξ ὑφάσματος σακκούλας τοῦ ὑπαιθρίου πρατηρίου. Αἱ ποικίλαι ὄψεις θαμβοῦσι τοὺς ὀφθαλμοὺς σου καὶ οἱ μύριοι κρότοι σ' ἐκκοινοῦσιν. Εἰς τὴν ψυχὴν σου εἰσβάλλει, οὕτως εἰπεῖν, ἡ φαιδρότης καὶ γέλις καὶ εὐχέσαι καὶ ἐλπίζεις χωρὶς νὰ θέλῃς. Καὶ δίδει ὁ ἥλιος οὕτω καὶ ἐπέρχεται ἡ δειλὴ, ἡ κοτμουμένη διὰ φώτων πολλῶν, μὲ ἀσθενεῖς ἀκόμη ἀκτῖνας. Ἡ κίνησις ὀλιγοστεύει—τὸ πλῆθος ἀραιούται—ὁ θόρυβος ἐξασθενεῖ. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ ἡ ὁδὸς ἀπομένει ἐρημος μὲ τοὺς ὀλίγους βραδύναντας. Οἱ ἄλλοι σπεύδου εἰς τὰς οἰκίας, ὅπου θὰ κόψουν τὴν βασιλόπηταν καὶ θὰ δοκιμάσουν τὴν ἀτυχίαν των εἰς τὰ χαρτιά, ἐκτὸς ἂν προτιμήσωσιν—αὐτὸ θὰ ἦτο καὶ ἡ εὐχὴ τοῦ βαλαντιῦ, συναίνουτων τῶν ποδῶν—νὰ χορεύσωσι μέχει τῆς πρώτης πρωίας τοῦ ἔτους. Πόσοι ἀστεῖσμοὶ ἀπόψε καὶ πόσαι εὐφυλογοῖαι. Ἡ ἠχώ θὰ σὰς μεταβιβάσῃ μίαν μόνην, τὴν καλλιτέραν τὴν ὁποῖαν ἐπανέλαβεν, ἂν καὶ δὲν ἤξεύρω μήπως εἶνε ὡς πολλαὶ ἄλλαι στερεότυπος:

— Ἐνα χρόνο σὰς κράτησα στὸ σπίτι μου, μᾶς ἔλεγεν ἡ εὐγενὴς οἰκοδέσποινα, παρὰ τῇ ὁποῖα διήλθομεν τὴν ἐσπέραν, ἢ μάλλον τὴν νύκτα τῆς παραμονῆς. Ἠλθατε στὸ 91 καὶ φεύγετε στὸ 92.

*

Εἶνε παλαιὸν τὸ ἔθιμον τῆς ἐν τῇ ὁδῷ Ἐρμοῦ θορυβώδους αὐτῆς προπομπῆς τοῦ θνήσκοντος ἔτους—παλαιὸν σχεδὸν ὅσον καὶ αἱ νέαι Ἀθηναί. Οἱ παλαιότεροι τὸ ἐνθυμοῦνται. Δὲν ἐθεσπίσθη κοινὴ ἀποφάσις, δὲν προκηρύχθη διὰ διατάγματος. Τὸ πράγμα ἐγένετο, νομίζομεν, βαθμιαίως, ἀθόρυμητον καὶ φυσικόν. Διότι ἀπ' ἀρχῆς ἡ ὁδὸς Ἐρμοῦ ἦτο τὸ κέντρον τῆς ἐμπορικῆς κινήσεως: ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ ἐπίσκεψις τῶν καταστημάτων κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς καὶ ἰδίως κατὰ τὴν παραμονὴν, εἶνε ἀνάγκη ἀπορρέουσα ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔθιμου τῆς προσφορᾶς τῶν δώρων τοῦ Νέου ἔτους. Μὲ τὸν καιρὸν λοιπὸν ἐτελειοποιήθη, ἐπιστηματοποιήθη. Ἀλλὰ μὴ φοβηθῆτε ὅτι ἡ ὁδὸς Ἐρμοῦ θὰ χάσῃ ποτὲ εἰς τὸ μέλλον τὴν κυριαρχίαν ἐπὶ τῆς κινήσεως τῆς παραμονῆς. Ὅσοι καὶ ἂν κατακοσμοῦνται ἀντίζηλοι καὶ ἄλλαι ὁδοὶ, ὅσοι καὶ ἂν προβάλλῃ καταφώτιστος καὶ ὀλογὸν ἐμπορικώτερα ἡ ὁδὸς Σταδίου, ὅμως ἡ ὁδὸς Ἐρμοῦ ἔχει πλέον κεκτημένα δικαιώματα: ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς τὸ ὄνομα καὶ τὴν συνήθειαν τὴν μακρὰν καὶ κανεὶς δὲν θὰ ἐορτάσῃ πρωτοχρονιάν, ἐὰν δὲν διασχίσῃ τὴν ὁδὸν Ἐρμοῦ δεκάκις τοῦλάχιστον κατὰ τὴν παραμονὴν.

Πρὸς τὸ παρὸν ἡ ὁδὸς Ἐρμοῦ κατέχει ἀναμφισβήτητα τὰ σκῆπτρα—διὰ τὰ συμφορήσαντα καὶ ὅσοι ἐνθυμοῦνται πάντοτε ὅτι τίποτε δὲν

παραμένει αιώσιον και αμετάβλητον. Είνε η τρυφή του όφθαλμού, η χαρά των φιλοκάλων, ο παράδεισος των παιδίων. Όλα τὰ όνειρα εκεί στρέφονται και των απλήστων μικρών, όσοι εύρίσκουν αιώνιαν ήδονην εις τὸ λαμβάνειν, και των μεγάλων, όσοι εινε εύτυχεῖς εις τὸ δίδειν. Και όλίγας ήμέρας πρὸ των έορτών, όταν ένκνισε ζωηρώς τὰς ελπίδας η έπικειμένη εκκύβευσις του λαχέου της Έθνικῆς Τραπεζῆς, η έλευστικὴ πολυτέλεια των προθηκῶν ήτο εκ των κυριωτέρων όνειροπολημάτων. Χαριέστατον μοι έφάνη έν μικρὸν παιδίον, τὸ όποιον μοι έλεγεν ότι αν εκληροῦτο η μετοχή, τὴν όποιαν ως κληρονομίαν τὸ αφήκε μία θεία του, θὰ έτρεχεν εύθῆς εις του εμπόρου κ. Χουτοπούλου νὰ τὸ εἶπῃ:

— Έλα, κύριε Χουτόπουλε, όλι τὸ μαγαζὶ πόσο κάνει;

*

Οι μύριοι και ποικίλοι κρότοι οι καταπονήσαντες αὐτὰς τὰς ήμέρας τὴν αθηναϊκὴν ήχώ, μὰς λέγουσι φαιδρῶς: Εύτυχες τὸ νέον έτος! Και μέχρι των ότων φθάνει και ἄλλη μακροσμένη ήχώ κρότων έορτασίμων, ένδυναμουμένη υπό της συμπαθείας και της αγάπης των απόντων, ήτις μὰς επαναλαμβάνει επίσης: Εύτυχες τὸ νέον έτος! ..

ΑΝΤΙΑΛΛΟΣ

ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΥΓΙΕΙΝΗ

Τὸ εύχώνευτον ἢ μὴ των τροφίμων

Εις τὸ εσχάτως εκδοθὲν έν Λευφίᾳ υπό Κλέγης «Χημικὸν εγκόλπιον της μαγειρικῆς και οικιακῆς οικονομίας» εύρίσκωμεν αξιοσημείωτον παράθεσιν του χρόνου εν απαιτούσι τὰ συνήθιστα των εν χεῖρσι τροφίμων πρὸς χώνευσιν.

Κατὰ τὴν απογραρικὴν ταύτην σημείωσιν απαιτεῖ πρὸς χώνευσιν:

1 ὥραν: τὸ βρασμένον ρύζι, τὸ όποιον εινε τὸ εύχωνευτότατον των βρασμένων τροφίμων.

1)2 ὥραν: αὐγὰ κτυπητὰ, κριθαρόσουπα, ψητὸν κρέας έλάφου κτλ., καλοβρασμένα μῆλα και αγλάδια, όπωρικά εν γένει καλοβρασμένα, βρασμένα πορέλλα και σκιομός, έτι σπανάκια, σέλινα, σπαράγγια, λυομένα ως χηλόν, ρεβίθια και φασόλια, χηλὸς κριθῆς.

1 ὥραν και 45 λεπτά: βρασμένα μυαλά και βρασμένος σάγος

2 ὥρας: βρασμένον γάλα, ὠμὰ αὐγὰ, βρασμένο κριθάρι, τηγανητὸν σηκότι βοός, βρασμένα ζυμῆμῆλα και βρασμένον στοκορῖσι.

2 ὥρας και 15 λεπτά: ψάρι, έβραστον γάλα, βρασμένος γάλλος.

2 ὥρας και 30 λεπτά: ψητὸς γάλλος, ψητὸ χηνα, ψητὸ άρνι, ψητὸ γουρουνόπουλο γάλακτος,

τηγανητὸς πατάτες, κουκιὰ, μπιζέλια, ρικκί.

2 ὥρας και 45 λεπτά: πουτίγκα με αὐγὰ και γάλα, τρυφερὸ ψητὸ βοϊδινό, όρνιθα φρικασσέ, στρεΐδια.

3 ὥρας: αὐγὰ βραστὰ μελάτα, ψητὸν πρόθειον, ὠμὸν χοιρομέρι, μπίφστεκ, ψητὸ άχαμνὸ βοϊδινό, ψάρι ψητὰ (διάφορα είδη) και γλυκίσματα.

3 ὥρας και 15 λεπτά: ψητὸ βοϊδινό, ροστμπιφ, βραστὰ γούλια, σαλάται, λάχανα.

3 ὥρας και 30 λεπτά: ψητὸς χοῖρος, προσφάτως αλατισμένον χορινὸν κρέας, λυομένο η τηγανι μένον βούτυρον, αὐγὰ βραστὰ σκληρά, παλαιὸν τυρί, βραστὰ λουκάνικα, βραστὸ βοϊδινό, παστὸ (αλατισμένο) βοϊδινό, βραστὸς πατάτες, βρασμένα λευκὰ γούλια, σούπα εκ προθείου κρέατος, ψωμὶ σεμιγδαλένιο φρέσκο, λάχανα βραστὰ, βραστὰ κρομμύδια.

3 ὥρας και 45 λεπτά: βραστὸ βοϊδινό παχύ, βουτυρόψωμο με καφέ.

4 ὥρας: βραστὰ και ψητὰ πουλαρικά(οικιακά), ψητὸ πρόθειο, ψητὸ μοσχάρι, σούπα με βοϊδινό, αλατισμένον σκιομός, ζηρὸ ψωμὶ με καφέ.

4 ὥρας και 15 λεπτά: πουλαρικά κυνηγίου, χορινὸ κρέας με λαχανικά.

4 ὥρας και 30 λεπτά: βραστὸ πρόθειον τρυφερὸ, παστὸ κρέας προσφάτως αλατισμένον με ζυνολάχανα.

5 ὥρας: βραστὰ αὐγὰ πολὺ σκληρά, ψημένα λουκάνικα, σκληρὸ μοσχάρι ψητὸ, παλαιὸ πρόθειο ψητὸ, βρασμένες πέττες, ίνες, έντερα, ζίγκι βοϊδινό, όπωρικά με πυρήνα, κεράσια, δαμάσκηνα, σταφίδες, μύγδαλα, κερύδια, μανιτάρια, φλοῖδες όσπρίων.

6 ὥρας: παλαιὸ παστὸ κρέας και τηγανητὸ παχὺ χέλι.

Έκ της επιθεωρήσεως ταύτης εύκόλως εξαγεται τί πρέπει νὰ δίδηται εις αδυνάτους τὴν στόμαχον η αρρώστους, διότι οι τοιοῦτοι οὐδέν των απαιτούντων πλείονας των 4 ὡρῶν πρὸς χώνευσιν, πρέπει νὰ λαμβάνωσι.

Προσθήκη πολλοῦ ελαίου, λίπους η όξέων (π. χ. ξειδιοῦ, λεμονιοῦ) δυσκολεύει τὴν χώνευσιν, τὴν διευκολύνει όμως η προσθήκη αλατος, μπαχαρικών (πιπέρι, σινάπι, κανέλλα), παλαιοῦ τυροῦ, ρικπανίων, ζαχαρώς και οἴνου. P.

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΝΕΟΤΗΣ

Βιβλία και συγγραφείς! Δύο πράγματα, τὰ όποια εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι απολύτως συνέχονται: δυσκόλως δύνασθε νὰ συναντήσετε τὸ εν χωρὶς νὰ φαντασθῆτε τὸ άλλο. Ποῖον εινε

Η ΑΝΑΡΡΩΣΙΣ

τὸ βιβλίον τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ; Ἡ: ποίος εἶνε ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ; Ἐμπορεῖτε νὰ ἀποφύγετε τὴν ἀπαραίτητον ἐρώτησιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, ἐνοεῖται, καὶ δι' αὐτοὺς καὶ δι' ἐκεῖνα; Καὶ ὅμως δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἴδῃ τις ὅτι τὰ δύο ταῦτα δὲν συνυπάρχουν πάντοτε, καὶ ὅτι δὲν εἶνε τι θαυμασίον καὶ ἀνεξήγητον συγγραφεὺς χωρὶς βιβλίον, καὶ βιβλίον μὴ προσερχόμενον ἀπὸ πέναν συγγραφέως. Διὰ νὰ πεισθῇ τις περὶ τοῦ εὐεξηγήτου φαινομένου, ἀρκεῖ νὰ ἐπισκοπήσῃ τὴν φιλολογικὴν καὶ πνευματικὴν ἐν γένει κίνησιν τοῦ ἐκπνεύσαντος ἔτους παρ' ἡμῖν. Πολὺ ὀλίγα εἶνε τὰ βιβλία, τὰ ὅποια ἔγραψαν συγγραφεῖς ἄξιοι τοῦ ὀνόματος, γνωρίζοντες νὰ εὐεργετοῦν διὰ τῶν βιβλίων—μὴ λησμονεῖτε τὴν ὠραίαν ῥῆσιν, δὲν ἐνθυμούμαι πλέον τίνος, καθ' ἣν καὶ ἐν καλῶν τραγουδάκι ἰσοδυναμεῖ πρὸς μίαν καλὴν πράξιν—καὶ ὅχι νὰ κακουργοῦν δι' αὐτῶν. Σχετικῶς περισσότεροι εἶνε οἱ συγγραφεῖς, οἱ ὅποιοι δὲν ἐφρόντισαν ἢ δὲν ἠμπόρουν ἀκόμη νὰ ἀποκαταστήσουν εὐπρεπῶς καὶ πανηγυρικῶς ἐντὸς βιβλίου τὰ τέκνα τῆς διανοίας των, τῆδε κακείσε διεσκορπισμένα καὶ ἀληθεύοντα μέσα εἰς τὰς στήλας τῶν περιοδικῶν καὶ τῶν ἐφημερίδων. Οἱ ἄλλοι, οἱ παντοῖοι γραφεῖς τῶν παντοίων διδασκτικῶν, κερδοσκοπικῶν καὶ νοστακτικῶν φυλλάδων, ὅσον καὶ ἂν τιτολοφοῦνται ἐπισήμως συγγραφεῖς, δὲν ἔχουν βέβαια τίποτε κοινὸν πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὸν προορισμὸν τῶν ἀληθινῶν τοιούτων. Ὅσον ἀρκιὰ καὶ ἂν εἶνε, ὑπάρχουν ἔργα διανοίας καὶ ἔργα καρδίας περισπούδαστα, μερικὰ ὠραῖα ποιήματα, μερικὰ ἔξοχα διηγήματα, δύο ἢ τρία ῥωμαλαῖα δράματα, ἕτερα πρὸς τούτοις σοφίας καὶ ἐπιστήμης γνήσια προϊόντα, τὰ ὅποια δὲν ἠτύχησαν ἀκόμη, φέροντα γάμου στολὴν, νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὰς βιβλιοπωλείων. Τὸ 1891 τὰ ἐγέννησε καὶ τὰ ἐφύλαξεν, ἄλλα μὲν ἐντὸς τῶν φιλοξενῶν σπηλιῶν τοῦ δεινῶς φύλλου, ἄλλα δὲ ἐντὸς τοῦ ἀξένου σκότους τοῦ σαρταρίου: τίς οἶδε ποῖον ἔτος προνοήσῃ νὰ τὰ ἀναγεννήσῃ ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴν μορφήν τοῦ βιβλίου; τίς οἶδε τίνας μετ' ἐν σαρκῶσιν εἰς θά ὑποστῶσι μέχρις οὐ ἀξιώθωσι τοιαύτης ἀθανασίας! Πρὸς παραγωγὴν ἀληθινῶν συγγραφέων ἀπαιτεῖται λειτουργία νόμων καὶ σωρὴ περιστάσεων, περὶ τῶν ὁποίων καὶ δύσκολον καὶ ἄκαιρον θὰ ἦτο ἂν ἐπεχείρουν νὰ διαλάβω ἐνταῦθα: ἀλλὰ τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι καθὼς πρὸς παραγωγὴν τοῦ συγγραφέως δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ θέλησις αὐτοῦ, οὕτω πρὸς γένεσιν τοῦ βιβλίου δὲν ἀρκεῖ μόνον τοῦ συγγραφέως ἡ θέλησις, ἀλλὰ καὶ ἡ συνεργασία τοῦ ἐκδότου, ἐκτελοῦντος—ὁ ὅρος ἐκ τῆς μουσικῆς—τὸ ἔργον καὶ μεταδίδοντας αὐτὸ εἰς τὸ κοινόν· πρὸ παντὸς δὲ αὐτοῦ τοῦ κοινοῦ ἡ συνεργασία, τοῦ ἐνθαρρύνοντος καὶ

ἐμφυχοῦντος ἐκδότης καὶ συγγραφεῖς. Ἄλλ' οἱ ἐκδότες οὐδὲ πρόχειροι οὐδὲ πρόθυμοι εἶνε, καθόσον καὶ τὸ κοινὸν δὲν ἐφάνη μέχρι τοῦδε διαθεμιμένον νὰ ἀναγνωρίσῃ ὡς ὑπερτάτην καὶ ἀπαραίτητον ἀνάγκην ἐν τῷ βίῳ, τὴν ἀνάγκην τῆς καλαιοθητικῆς ἀπολαύσεως: τὸ κοινὸν δὲν ἀρέσκειται νὰ ἐξοδεῖται εἰς βιβλία, καὶ ὅσας βιβλίον τι κίνησιν τὴν περιέργειάν του, εἰσέρχεται εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον καὶ τὸ παζαρεύει, ὡς νὰ εὐρίσκειται πρὸ βραχείου σκεδελῶν. Πρέπει νὰ ἀπελπισθῶμεν ἐκ τῆς καταστάσεως αὐτῆς, πρέπει νὰ μοιρολογήσωμεν τὴν φιλολογίαν, πρέπει νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ἀντὶ νὰ προοδεύωμεν ὀπισθοδρομοῦμεν, πρέπει νὰ σταυρώσωμεν τὴν ἀμουσίαν τοῦ κοινῶν, ὡς οἰκτείρωμεν τὴν σπάνιν καὶ τὴν ἀσπλάγχχνίαν τῶν ἐκδοτῶν, νὰ περιβληθῶμεν τρίχινον σάκκον καὶ νὰ θέσωμεν σποδὸν ἐπὶ τῆς κόμης; Κάθε ἄλλο. Τὰ ἀνωτέρω σημειωθέντα ὑποδηλώνουν ἴσως ὅτι δὲν ἐφάταμεν ἀκόμη εἰς βαθμὴν φθονητῆς προσόδου: ἀλλὰ καὶ δὲν ἀποδεικνύουν ὅτι ἐστοματήσαμεν, οὐδ' ὅτι ἀντὶ νὰ προχωρῶμεν, κατρακυλοῦμεν. Τὸ ὅτι πάντες οἱ γράφοντες δὲν εὐρίσκουν, κατὰ γενικὴν κανόνα, προχείρους καὶ προθύμους ἐκδότες, δὲν ἐμποδίσεν ὥστε τὸ 1891 νὰ ἀπέλθῃ ἐξαιρετικῶς πλοῦσιον εἰς ἐκδόσεις σπουδαίων καὶ ὠραίων ἔργων, τινὰς δὲ πρωτοφανεῖς διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἐξ ὧν ἄρκει νὰ μνημονευθῶσιν αἱ ἐκδόσεις τοῦ κ. Γ. Κασδάνη, καὶ στίχων ἀκόμη συλλογὰς μὴ δειλιάσαντος νὰ ἐκδώσῃ καὶ γνωστὸν ὅτι οὐδ' ἐκεῖ ὅπου οἱ ποιηταὶ ἀναγινώσκονται καὶ κατανοοῦνται ὑπὸ χιλιάδων δὲν ἀποφέρουσιν ἄξια λόγου κέρδη εἰς τοὺς ἐκδότες των. Ὅσον διὰ τὸ κοινόν, ἢ ὑπ' αὐτοῦ γενικῶς ἐπιδεικνυμένη ἀδιαφορία πρὸς τὰ ἔργα τῆς φαντασίας καὶ τοῦ αἰσθήματος, πρὸς τὰ ἔργα τὰ ὅποια, ἀπηλλαγμένα κοινοτυπιῶν καὶ χυδασιότητων, σὲ κάμουν νὰ σκέπτεσθαι καὶ νὰ ὄνειροπολῆς, ἀποτελεῖ ἐν ἀπὸ τὰ βαρύτερα κατὰ τὸ φαινόμενον ἐπιχειρήματα δύο τάξεων ἀνθρώπων: ἐκείνων οἱ ὅποιοι φρονοῦσιν ὅτι δὲν ἀξίζει νὰ γράφῃ κανεὶς τίποτε διὰ τοιοῦτο κοινόν, καὶ ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἰσχυρίζονται ὅτι τὸ κοινὸν ἀδιαφορεῖ, διότι τὰ παρχόμενα ἔργα δὲν εἶνε ἄξια τῆς προσοχῆς του, οὐδ' ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ ἐξεγείρουν τὸ ἐνδιαφέρον του. Οἰκτρῶς πλανῶνται οἱ πρῶτοι, οἰκτρώτερον οἱ δεῦτεροι. Μάλιστα τὸ κοινὸν ἀδιαφορεῖ, τὸ κοινὸν εἶνε ἀσυνείδητον, τὸ κοινὸν περιφρονεῖ τοὺς ποιητάς:—καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο περιλαμβάνω συλλήβδην πάντας τοὺς ἐν ἐμμέτρῳ καὶ πεζῷ λόγῳ ὑπὲρ τῆς δημιουργικῆς φιλολογίας ἐργαζομένους.— Ἀλλὰ τοὺς περιφρονεῖ ὀλιγώτερον ἢ ὅσον περιφρονοῦσι τὸ κοινόν οἱ ποιηταί, οὐχὶ ἐκ τυφλῆς τινος ἀλαζονείας ἢ αὐταρκειῆς τοῦ συμφοῦ, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς τάσεως, ἧτις πανταχοῦ καὶ ὁσημέραι ζωηρότερα ἐκδηλοῦται εἰς τὰ

προϊόντα τῆς νεωτέρας Τέχνης. Δὲν εἶνε κατάλληλος ἡ στιγμή νὰ ἐξετάσω, ἀρκούμαι δὲ σήμερον νὰ σημειώσω ὅτι ἀπὸ πολλοῦ τὸ ἰδανικὸν τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν δὲν εἶνε ἡ Ποίησις, ἀλλ' ἡ Πολιτικὴ, καὶ ὅτι ὁ ἥρωϊς ὁ κατακτῶν καρδίας καὶ ἠγούμενος λαῶν δὲν εἶνε ὁ ἀπαγγέλλων ὁμηρικὰς ῥαψωδίας, ἀλλ' ὁ ἐπισείων ἄνωθεν αὐτῶν διπλωματικὰς διακοινώσεις. Οὐδέποτε ἄλλοτε, ἢ ὅσον ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ὁ κύκλος τῶν ἐννοουμένων τὴν ποίησιν καὶ συγκινουμένων ἐξ αὐτῆς ὑπῆρξε τόσο στενός: ἀλλὰ καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε ἢ ὅσον ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν, ἡ ποίησις—ὁ λόγος περὶ τῆς ἐν γένει ποιήσεως—ὑπῆρξε τόσο εὐρεῖα καὶ τόσο ὑψηλὴ, καὶ οὐδέποτε ἄλλοτε ἴσως ἔσχε τόσο βραθεῖαν τὴν συνείδησιν τοῦ προορισμοῦ τῆς. Ἀλλὰ παντοῦ, καὶ ἐκεῖ ὅπου μεγάλη εἶνε ἡ κίνησις τοῦ πνεύματος, καὶ ἐδῶ ὅπου αὕτη δὲν δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν ἀλλαγὴν, τὸ αὐτὸ ἀναλόγως φαινόμενον παρατηρεῖται: παρεξήγησις καὶ σύγχυσις καὶ δυσαρμονία καὶ ἔχθρα μεταξύ ποιητῶν καὶ κοινῶν ἐκεῖνοι δὲν ἐργάζονται δι' αὐτὸ, καὶ αὐτὸ λεπτόν δὲν δίνει δι' ἐκείνους: καθεὶς τραβᾷ χωριστὰ τὸν δρόμον του. Ἀλλὰ πρὸς τίνας λοιπὸν ἀπευθύνονται οἱ ποιηταί; πρὸς τὸ μηδέν; πρὸς τὸ κοινόν: πρὸς τὸ ἄπειρον; Ἀκριβῶς εἰπεῖν, θέλουν δὲν θέλουν, καὶ ἂν δὲν φροντίζουν διὰ τὸ κοινόν, ἀλλ' ὅμως πρὸς ἐν κοινὸν καὶ αὐτοὶ ἀπευθύνονται: μετ' τὴν διαφορὰν ὅτι τοῦτο δὲν ἀποτελεῖται ἐκ μεγάλης τινὸς πλειονότητος, ἀλλ' ἐξ ἐπιλέκτου ὀλιγότητος: μετ' τὴν διαφορὰν ὅτι τὸ κοινόν τὸ ἀναγινώσκον καὶ ἀγαπῶν τοὺς ποιητάς σύγκειται καὶ τοῦτο οἶονε! ἐξ ἀτελεστέρων καὶ ταπεινότερων ποιητῶν. «Πάντες εἴμεθα ποιηταί, λέγει ὁ μεγαλορρήμων Καραλλά, ὅσας ἀναγινώσκουμεν πρεπόντως ποιήματι: ἡ φαντασία ἡ φρικιώσα ἐκ τῆς Κολάσεως τοῦ Δάντε, ἔχει τὰς αὐτὰς δυνάμεις τῆς φαντασίας τοῦ Δάντε εἰς ἀσθενέστερον βαθμῶν.» Ἔχουν καὶ οἱ ποιηταί μας ἐδῶ, ὅσον ἀρκιοὶ καὶ ἂν εἶνε, τὸ κοινόν των, τοὺς «ἀγνώστους φίλους», τοὺς ὁποίους τόσο ὠραῖα ἔψαλεν ὁ Γάλλος ποιητής: ἀλλὰ βεβαίως τὸ κοινόν τοῦτο ἠδύνατο νὰ εἶνε πολυαριθμότερον, θερμότερον, ἐνθουσιωδέστερον, ἐν Ἑλλάδι ἰδίως, ἐνθα, ὡς ἐκ τῶν ἱστορικῶν περιστάσεων, ἡ ποίησις ἔχει νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ἐθνικὴν ἀποστολήν. Καὶ τὴν πανθομολογημένην ταύτην ἀδιαφορίαν τοῦ κοινῶν τινὲς μὲν φίλοι τῆς ποιήσεως, συγκρίνοντες πρὸς παρελθούσαν ἐποχὴν, ἐξηγοῦν ὡς ἀποθαρρυντικὴν διὰ τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον τῆς ποιητικῆς κινήσεως: τινὲς δὲ, μὴ ἀρεσκόμενοι εἰς τὴν σωτήριον τροπὴν, τὴν ὁποίαν ὁσημέραι λαμβάνει ἡ ποίησις, θεωροῦσι τὴν ἀδιαφορίαν ταύτην ὡς ἀποτέλεσμα οὐχὶ τῆς τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῆς τῶν ποιητῶν ἀμουσίας. Καὶ ἐκεῖνοι δὲν βλέπουν καλὰ, καὶ αὐτοὶ δὲν βλέπουν τί

ποτε. Ἡ σημερινὴ ἀδιαφορία, ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἄλλοτε ἐνδιαφέρον, εἶνε, κατὰ τὴν γνώμην μου, ἀγαθώτατον σύμπτωμα. Πιθανότατα, τὸ κοινὸν ἄλλοτε καὶ ἀνεγίνωσκε περισσότερον, καὶ ἐνθουσιάζετο εὐκολώτερον ἐκ τῶν ἀναγινωσκομένων. Ἀλλὰ γνωρίζομεν ὅτι ἀπεδέχετο τότε καὶ ἀπεθαύμαζεν ὡς καλλιτεχνικὰ ἀριστουργήματα, φύρδην μίγδην καλὰ ἔργα μετὰ μετριωτάτων, μωροτάτων καὶ γελοιωδέστατων ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως, καθόσον τότε καὶ παντὸς εἶδους καὶ πάσης ἀξίας καὶ ἀναξιοῦτος ποιήματα, διηγήματα, δράματα, ἠθογραφήματα, τεχνουργήματα καὶ τερατουργήματα, προῦμοτάτης ὑποδοχῆς ἠξιοῦντο καὶ θριαμβευτικῶς ἐφιλοξενούντο ἐν ταῖς στήλαις τῶν ἀρίστων περιοδικῶν. Καὶ τὸ κοινόν, ἀδυνατοῦν νὰ ἐκλέξῃ, ἀμόρφωτον καὶ ἀσυνείδητον, ἔχαρτεν ὅλας τὰς ἀηδίας ὡς ἀριστουργήματα. Αὕτη εἶνε ἡ διαβωμένη καὶ μετὰ βραθείας θλίψεως ἀναπολούμενη ὑπὸ τινῶν ἀναπήρων καὶ ἀπομάχων τῆς φιλολογίας φιλομουσία τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας πρὸ εἰκοσι καὶ τριάκοντα ἐτῶν: αὐτὸς εἶνε ὁ χυσοῦς αἰὼν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων! Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὸ κοινόν δὲν ἐφθασεν ἀκόμη εἰς φτωχόν τι σημεῖον ἀναπτύξεως: αὐστηρῶς εἰπεῖν, οὐδ' ἐμυρφόβη ἀκόμη κοινόν ἀναγινώσκον. Ἀλλὰ καὶ τὸ ὑφιστάμενον τοῦτο, διὰ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐκδηλοῖ οὐ μόνον τὴν ἐκτίμησιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπαρέσκεϊάν του πρὸς τὰ βιβλία καὶ τοὺς συγγραφεῖς, δεικνύει ὅτι δὲν εἶνε βάρβαρον ὡς ἦτο πρὶν. Πρὸ πολλῶν ἀδαμάντων ἴσως τυφλῶς παρέργεται: ἀλλὰ καὶ δὲν ἐκλαμβάνει πλέον ὡς ἀδάμαντα πάσαν ἀπαστραπτουσάν ὕελον. Ἀρκεῖ ὅτι δυσπιστεῖ, ὑποπτεῖται, παραγνωρίζει, ἀδικεῖ, ἀπορρίπτει ἔστω καὶ ἄξια μετ' ἀναξίον. Διατελεῖ ὡς ἐν στάσει ἀμύνης κατὰ τῶν ἐπιβούλων τοῦ παρελθόντος, οἵτινες τοῦ ἐφρούριζαν κάθε καρυδιᾶς καρύδι, καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ζεθυμκίνοι κατ' ἔχθρων ὁμοῦ καὶ φίλων. Ἡ ὄρασις του δὲν ἐξεκαθαρίσθη ἀκόμη: ἀλλ' ἡ ὄσφρησις του εἶνε ὀξυτέρα, τὰ γούστα του εἶνε εὐγενέστερα: κατὰ θέλει: καλὰ καλὰ δὲν γνωρίζει: τί ζητεῖ εὐρίσκειται, ὡς κοινῶς λέγομεν, εἰς μεταβατικὴν κατάστασιν: καὶ ἡ πρόοδος βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐνεργεῖ. Εἰς ἀνάλογον κάπως κατάστασιν εὐρίσκειται παρ' ἡμῖν ἡ Νεότης ἡ σκεπτομένη καὶ δημιουργοῦσα.— Πρὸ δεκαετίας μάλιστα ἡ κατάστασις αὐτῆς ἦτο καθ' ὅλα σχεδὸν ὁμοία πρὸς τὴν ἔνω προχείρους σημειωθεῖσαν κατάστασιν τοῦ κοινῶν.— Ἡ σύγχρονος Νεότης, βραδέως καὶ αὐτῆ, ἀλλ' ἀσφαλῶς ἐργάζεται: ὁ καιρὸς τῶν χονδροειδῶν αὐτοσχεδισμάτων παρελθεν ἴσως ἀνεπιστρέπτει. Ἡ σύγχρονος Νεότης δὲν εἰσῆλθεν ἀκόμη ὀριστικῶς εἰς τὸν δρόμον τῆς, ἀλλὰ γνωρίζει πού κεῖται οὗτος καὶ πρὸς αὐτὸν βαδίζει, παρὰ τὰς ἐν τῷ μεταξύ διακινύσεις καὶ παραπλανήσεις: δὲν

ἐπατέλεσεν ἀκόμη τὸ μέγα ἔργον οὐδ' ἐπέστη ὁ καιρὸς πρὸς τοῦτο· ἀλλὰ πρὸς δημιουργίαν αὐτοῦ παρασκευάζεται. Θαρρεῖ καὶ ἐλπίζει καὶ πιστεύει. Αἰσθάνεται νέαν ζωὴν σαλευομένην μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα τῆς· ὅταν ἐπιστῇ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, θὰ ἐξωτερικευθῇ ἡ ζωὴ αὕτη. Ὑπάρχουν περίοδοι πνευματικῆς ἐνεργείας, τὰς ὁποίας δὲν δύναται νὰ φωτίσῃ τὸ πᾶν ἐλθόν, καὶ δὲν ἀρκεῖ νὰ φωτίσῃ τὴν παρὸν. Αἱ περίοδοι αὗται δέχονται τὴν ἀμυδράν, ἀλλὰ γλυκυτάτην ἀνταίγεια τοῦ προσεγγιζόντος μέλλοντος... καὶ εἶνε ὡς κόσμος μὲν ἐξυπνῶν, ξαφνισμένος ἀκόμη ἀπὸ τὸν ὕπνον, νυσταλέος, τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς, δυναμωμένος ἐν τούτοις καὶ ἀποφασισμένος νὰ ἀναλάβῃ ἐργασίαν, διότι καταλαμβάνει ὅτι πολὺ ἐκοιμήθη. Ἡ σύγχρονος Νεότης τοιαύτην περίοδον διέρχεται, κρσιμωτάτην. Διδάσκαλοι καὶ ποιηταί, τέως ἄγνωστοι ἢ παραγνωριζόμενοι, ἐπιβάλλονται λεληθότως ἢ αἰφνιδίως εἰς τὸν σῆμασμον καὶ τὴν λατρείαν τῆς. Διάφοροι ἐπιδράσεις σημειοῦσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ ἔργα τῶν διαβατικώτερων ἢ σταθερώτερων. Εἰς ὅ,τι χθὲς ἀπέβλεπε μετὰ δέους, σήμερον μετὰ θάρρους ἀτενίζει· ὅ,τι χθὲς ἀπέφευγε, σήμερον περιπτύσσεται· ὅ,τι ἠνείχετο χθὲς, σήμερον ἀποκηρύττει. Διὰ πολλὰ διστάζει ἀκόμη· οἱ δισταγμοὶ τῆς ὅ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον ἐξαλείφονται. Ἡ δημοτικὴ γλῶσσα — «ψυχὴ καὶ γλῶσσα ἓνα εἶνε» λέγει λαμπρῶς ὁ Ψυχάρης, εἰς ἐκ τῶν διδασκάλων τῆς συγχρόνου Νεότητος, — δὲν θεωρεῖται πλέον ὑπ' αὐτῆς ὡς ἰδίωμα, ἀλλ' ὡς αὐτὴ ἡ μία, ἡ ἀδιαίρετος, ἡ ἀληθινή, ἡ ἐθνικὴ γλῶσσα, τὴν ἵποισιν κούφως παρεῖδον οἱ σχολαστικοί, ἀλλὰ βαθυφρόνως διείδον οἱ ποιηταί. Ἡ χοῆσις αὐτῆς ὁσημέραι βαθύτερον εἰσχωρεῖ καὶ εἰς τὰ εἶδη ἐκείνα τοῦ λόγου, διὰ τὰ ὁποῖα, δυνάμει μωρῶν προλήψεων, ἐκρίνετο ἀκατάλληλος. Ἡ ψευδοποίησις τῶν λογιωτάτων μᾶς ἄφησε χρόνια. Τὴν χρῆσιν τῆς καθαρουμένης ὡς ἀνὰ πὸ δ ρ α σ τ ο ν ἀ ν ἄ γ κ η ν ἀποδέχεται ἀκόμη ἡ Νεότης ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ· θὰ ἔλθῃ ὥρα καθ' ἣν ἡ ἀνάγκη αὕτη δὲν θὰ ὑφίσταται. Ὑπάρχουν νέοι ποιηταί, οἱ ὁποῖοι τὸ συλλογίζονται ἂν θὰ ἠμπορέσουν πλέον νὰ γράψουν τὸ διήγημα εἰς τὴν μέχρη τοῦδε ἐπικρατήσαν ἐν αὐτῷ καθαρουμένην. Καὶ ὑπάρχουν ἄλλοι ἀποκλειστικῶς καὶ θαυμαστικῶς διηγηματογραφούντες διὰ τῆς δημοτικῆς. Μέγα βήμα πρὸς τὴν ἐνόητα τῆς φιλολογικῆς γλώσσης! Ἀλλὰ μὴ γένοιτο νὰ παραγνωρίσω τὴν ἀξίαν τῶν ἔργων ὅσα δὲν ἔχουσι τὸ χρίσμα τῆς λεγομένης δημοτικῆς. Ἡ ποιητικὴ γλῶσσα βέει πολλάκις ἐν κοίτῃ εὐρυτέρῃ καὶ τῆς αὐστηρῆς καθαρουμένης καὶ τῆς ἀκριβοῦς δημοτικῆς. Τὸ διήγημα θριαμβεύει· ὄχι πλέον ἀναγέννησις, ἀλλὰ ἡ γέννησις τοῦ ἑλληνικοῦ διηγήματος ἐτετέλεσθη, νομίζεις, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν. Περισπούδαστος εἶνε ἡ διηγηματογραφικὴ

κίνησις τοῦ ἐκπνεύσαντος ἔτους. Ἐναμίλλως αὕτη αγωνίζεται νὰ βαδίσῃ ἡ ποίησις· ὄχι πλέον πατριωτικαὶ καὶ αἰσθηματικαὶ φωνασκίαι, ἀλλὰ ἰδέαι καὶ αἰσθήματα! Ὁ ἠρωϊσμός, ὡς τὸν ἐμελέτησεν ὁ Βαλκαωρίτης, λαμπρῶς ἐπατέλεσε τὸ ἔργον του· ἀπόκειται εἰς αὐτὸν ὁ στέφανος τῆς Δικαιοσύνης· ὁ ρομαντισμός, ὡς τὸν ἐξεπρωσώπησεν ὁ Παράσχος, ἐξέπνευσε πρὸ πολλοῦ. Φιλοσοφικὴ τις αὖρα ἐπιπνέει τῆς ποιήσεως, εὐφρόνισα καὶ τῆς ἠρωϊκῆς καὶ τῆς ρομαντικῆς ἐμπνεύσεως τοὺς ὀρίζοντες, καὶ νέους ὀρίζοντας διανοίγουσα. Ἡ ἐμπνευσις φλογίζει τὴν φαντασίαν τῶν νέων ποιητῶν· ἀλλὰ τῆς ἐμπνεύσεως ἀπαραίτητος ἀρουργός εἶνε ἡ μελέτη. Ὁ στοχασμός ὀλόγοργος, ἡ τέχνη ἀργή, κατὰ τὴν βαθείαν ἑκφρασίαν τοῦ Μαρκορά. Οὐδὲν μᾶλλον ἐμπνουν καὶ αὐτόματον τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ποιήσεως, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν τεχνικώτερον καὶ μελετητικώτερον αὐτῆς. Οἱ στίχοι τῆς συγχρόνου Νεότητος δὲν σπεύρονται καὶ δὲν γεννῶνται αὐτοστιγμῆ καὶ ἀφθόνως, ὡς ἄλλοτε· ἀλλ' οἱ γεννῶμενοι δυνατόν νὰ μὴ εἶνε πάντες μεγάλοι· τὴν ἐπιβολὴν, ἀλλὰ πάντες εἶνε διεσκευασμένοι καλλιτεχνικώτερον, τοῦτέστι ποιητικώτερον. Ὁχι πλέον τετρισμένη ρητορικὴ, ὄχι πλέον ἐμμετρος ἀρθρογραφία. Τὰ τοῦ Καίσαρος ἀπεδόθησαν τῷ Καίσαρι.

Οἱ ἀρχαῖοι ἀπεικόνιζαν τὴν Μοῦσαν Πολύμυαν σίνουον καὶ συλλογισμένην, οὐδὲν φέρουσαν σύμβολον, ὑφύσαν τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ στόματος, σιγηλήν, καὶ ἐκφραστικὴν. Ἡ Μοῦσα Πολύμυια εἶνε πιστὴ εἰκὼν τῆς φανταζομένης, αἰσθανομένης καὶ δημιουργοῦσας Νεότητος, ὡς τὴν καταλαμβάνει ἀνατέλλον τὸ 1892.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑΤΑ

ΜΙΑ ΤΡΥΠΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΗΝ

Ἐν ἀπὸ τὰ πολλὰ ἐπιστημονικὰ περίεργα τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως ἐν Σικάγῳ θὰ εἶνε καὶ ἡ συλλογὴ ἐν εἰδικῷ περιπτέρῳ, τῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν δειγμάτων, ἅτινα θὰ ἐξαχθῶσιν ἐκ μιᾶς τρύπας τῆς γῆς, ἧτις θὰ εἶνε ἡ βαθύτερα τῶν μέχρη τοῦδε. Ἀμερικανικὴ τις εταιρεία ἐξαγωγῆς ἐλαίου τῆς νάφθας, ἐκτελεῖται φρέαρ, οὗ τὸ βάθος κατέρχεται εἰς 1500 μέτρα. Ἡ τρύπα αὕτη 18 ἑκατοστών τοῦ μέτρου διαμέτρου διήλθεν ἤδη διὰ παχέων στρωμάτων ἄνθρακος, χρυσοφόρου χύματος, σιδήρου καὶ ἄλλων μετάλλων. Ἡ Κυβέρνησις σκοπεῖ, ἅμα ἡ τρύπα αὕτη ὑπερβῇ τὰ 1500 μέτρα, ν' ἀναβῆσθαι εἰς ἰδικούς τῆς μηχανικούς τὴν ἐξαιολογήσιν τῆς διατήσεως πρὸς ἐνεργεσίαν ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων.

Τοιοῦτον ἐπιστημονικὸν πείραμα γινόμενον τῇ βοηθείᾳ εἰδικῶν ἐργαλείων θὰ καταστῇ λίαν

Ε Δ Ω Κ' Ε Κ Ε Ι

Ὁ ὀκύλος τοῦ Τσάρου

Ἐν τῶν σπουδαιωτάτων προτύπων τῶν Ἀνακτόρων τῆς Γαυαίνης ἐν Πετροπόλει εἶνε ὁ μέγας δανικὸς σκύλος Πέ τ ρ ο ς, ὅστις εἶνε πάντοτε ἐξηπλωμένος ἐν τῇ αἰθούσῃ τῇ ὀδηγούσῃ εἰς τὰ ἰδιαίτερα δώματα τοῦ Τσάρου. Ὁ σκύλος οὗτος, ὅστις λέγεται ὅτι εἶνε ὁ μέγιστος τοῦ εἶδους του, ἐδόθη εἰς τὴν Τσαρῖναν ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς, Βασιλέως τῆς Δανίας, πρὸ 4 περίπου ἐτῶν. Ὁ Τσάρος τοσοῦτον τὸν ἠγάπησεν, ὥστε συνοδεύεται πάντοτε ὑπ' αὐτοῦ, θεωρῶν αὐτὸν ὡς τὸν πιστότερον φύλακα, εἰς δὲν δύναται νὰ ἐμπιστευθῇ Ὁ Πέ τ ρ ο ς δι' ἄγνωστον λόγον εἶχεν ἀντιπαθήσῃ ἓνα τῶν φρουρῶν καὶ ο ὕ ρ λ ῖ α ζ ε ν ὁ σάκις τὸν ἐδίλεπε. Κατὰ τοῦ φύλακος τούτου οὐδὲν ὑπῆρχε παράπονον, ἐν τούτοις διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν σκύλον τὸν ἀπεμάκρυναν. Ἄλλοτε πάλιν ὁ Πέ τ ρ ο ς ἐξαγριθεὶς ἄνευ αἰτίας κατὰ τινος τῶν φρουρῶν, ἐπετέθη καὶ τὸν ἐδάκνεν ἀνηλεῶς. Ὁ Τσάρος ἀκούσας τὰς κρυγὰς τοῦ φρουροῦ προσέδραμε, τὸν ἀπῆλλαξε τοῦ σκύλου καὶ τῷ ἔδωκε χρηματικὸν τι ποσόν. Διέταξεν ὅμως ν' ἀπομακρύνῃσιν καὶ τὸν φρουρὸν τοῦτον ἐκ τῶν Ἀνακτόρων.

Γυναῖκες ἀμαξιλάται

Μία τῶν πλέον ἀλλοκότων ἀστυνομικῶν διατάξεων εἶνε ἡ ἰσχύουσα ἐν Σικάγῳ, ὅπου ἀπαγορεύεται νὰ τρέχῃ ἄμαξα εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ περιπάτου ἄνευ ἐπιβάτιδος γυναικός. Τὸ μέτρον τοῦτο ἐκρίθη μεροληπτικῶν καὶ ἐναντίον τοῦ ἐλευθέρου συναγωνισμοῦ μεταξὺ λεωφορείων καὶ ἀμαξῶν. Αἱ ἐταιρίαι τῶν λεωφορείων ἀντεπεξέρχονται κατὰ τῆς εἰρημένης ἀστυνομικῆς διατάξεως, προσέλαβον γυναικὰς ὡς ὀδηγούς καὶ ἀμαξιλάτας, σχεδιάσασαι δι' αὐτὰς κατάλληλον ἐνδυμασίαν μετὰ κασκέτου ὁμοίου πρὸς τὸ τῶν ναυτῶν καὶ κομψῆς μάλιστα.

Πρόποδις ὑπὲρ τῶν γυναικῶν

Εἰς γεῦμα διδόμενον ὑπὸ ὀμίλου καλλιτεχνῶν εἰς τὸ ὅποιον παρεκλήθητο κληθέντες καὶ λόγιοι πολλοὶ καὶ δημοσιογράφοι, ὑψώσας τὸ ποτήριον εἰς ἐκ τῶν τελευταίων τούτων εἶπε :

— Κύριοι, προπίνω ὑπὲρ τῶν γυναικῶν. Ναί, κύριοι, ὑπὲρ τῶν γυναικῶν, διότι ἄνευ αὐτῶν δὲν θὰ ὑπῆρχε τέχνη καὶ ἔσως ἔσως δὲν θὰ ὑπῆρχον καὶ καλλιτέχναι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπογραφὴν ἐν Γαλλίᾳ κατηγελῶθη τὸ 1890 ταμῆκος ἀξίας 64 ἑκατομμυρίων φράγκων καὶ καπνὸς 250 ἑκατομμυρίων.

ἐνδικέρσον. Οἱ μηχανικοὶ θὰ σημειώσωσιν ἐπιμελῶς πᾶν ὅ,τι θὰ συμβῇ καὶ θὰ συλλέξωσιν πολυάριθμα δείγματα πάντων τῶν στρωμάτων, ἵνα οὕτω καταρτισθῇ ἡ διαδοχικὴ σειρὰ τῆς γεωλογικῆς διαμορφώσεως τοῦ γῆνιου φλοιοῦ.

Μέγισται ὅμως δυσχέρειαί θὰ συναντηθῶσιν βαθύτερον κατὰ τὴν διάτρησιν ταύτην. Ὡς γνωστὸν εἰς βάθος 3000 μέτρων ἡ θερμοκρασία ἀνέρχεται εἰς 100 βαθμούς, διατηρούσα τὸ ὕδωρ εἰς ἀτμώδη κατάστασιν. Ἡ θερμότης αὕτη βαίνει ἀξάνουσα ἐφ' ὅσον προχωροῦμεν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς γῆς, ἐνθα ἐκτείνονται ἀχανῆ στρώματα πεπρωμένης λάβας. Ἡ πρωτοφανὴς λοιπὸν αὕτη ἀπόπειρα ἐξερευνησε τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς γῆς, ἐὰν ἐπιτύχῃ, θὰ παραγάγῃ βεβαίως σπουδαιότατα καὶ ποικιλώτατα ἐπιστημονικὰ ἀποτελέσματα.

Παρόμοιόν τι, ἀλλ' ὑπὸ τερατώδη τύπον εἶχε προτείνει πρὸ πολλοῦ γεωλόγος τις Ἀργεντινὸς Μαρτινέζ. Οὗτος ἐπρότεινε νὰ γείνη παμμεγέθης τρύπα διήκουσα μέχρη τοῦ κέντρου τῆς γῆς, ἧτοι εἰς βάθος 6400 χιλιομέτρων. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου ὁ Μαρτινέζ ἐπρότεινε, ἵνα ἕκαστον πολιτισμένον κράτος προσφέρῃ κατ' ἔτος ἑκατομμύριόν τινα. Τὸ τοιοῦτον ὅμως σχέδιον ἐθεωρήθη ἕκτοτε παντελῶς ἀνεκτέλεστον.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ σημειοῦμεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐστίας» καὶ τὰ βαθύτατα τῶν γνωστῶν φρεάτων.

Ἐν Γερμανίᾳ παρὰ τὴν Δουρεμβέργην ὑπάρχει φρέαρ βάθους 1750 μέτρων. Εἰς τὰ ἑγυρωρωχεῖα τοῦ Πρίμβορχ ἐν Βοημίᾳ δύο φρεάτα ἔχουσι βάθος 1100 μέτρων. Τὸ αὐτὸ βάθος ἔχει καὶ φρέαρ τι ἐν Ζεμπὰ τῆς Βελγικῆς.

Ἐν τῶν περιεργωτάτων φρεάτων εἶνε καὶ τὸ τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου ἐν Βελγικῇ, ὑπερβαίνον τὰ 1000 μέτρα. Ἡ ἐξ αὐτοῦ ἡμερησίᾳ ἐξαγωγή γαιανθράκων ἀνέρχεται εἰς 500 τόνους, τὸ δὲ πλάτος του εἶνε τριῶν μέτρων. Ὁ ἀνεκκυστήρ τὸ διατρέχει ἐντὸς 80 δευτερολέπτων, ἧτοι μὲ ταχύτητα 12 μέτρων κατὰ δευτερολέπτον. Ἡ ἐν αὐτῷ θερμοκρασία χάσις εἰς ἰσχυρὰ ἀεροποικτικὰς μηχανὰς δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 25 βαθμούς. Ἡ θερμοκρασία αὕτη εἶνε σχετικῶς μικρὰ παραβαλλομένη πρὸς τὴν τῶν μεταλλείων τοῦ ἀργύρου ἐν τῷ Εἰρηνικῷ, ἐνθα αὕτη ὑπερβαίνει τοὺς 50 βαθμούς.

Εἰς ἐννέα δισεκατομμύρια φράγκα ὑπολογίζεται τὸ ἐτήσιον προῖον πάντων τῶν μεταλλείων τῆς γῆς. Τὸ τρίτον τοῦ ποσοῦ τούτου ἀναλογεῖ εἰς γαιάνθρακα. Ὡν τὰ πλουσιώτατα ὄρυχεα κατέχει ἡ Ἀγγλία. Πλουσιώτατα ἐπίσης μεταλλεῖα, ἀνεκμετάλλευτα ὅμως, κατέχουσιν αἱ Ἠνωμένα Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς, αἱ Ἰνδία καὶ ἡ Κίνα. Σ*

Προδόξον φαινόμενον παρατηρήθη ἐν Κομμακονίῳ τῶν Ἰνδιῶν. Κεραυνοὶ ἔπεσαν ἐπὶ δένδρου καὶ τὸ δένδρον αἰφνης ἤνθησε μετὰ παρέλευσιν δύο ἡβδομάδων, χωρίςν ἀποκτῆσθαι οὔτε ἐν φύλλον. Βραδύτερον ἤνθησε παρακαίρως ἐκ δευτέρου καὶ εἰτα ἐξαντλήθην ἐξηράνθη.

+

Ἀπερατίσθη ὁριστικῶς ἡ ἀνέγερσις πύργου εἰς τὴν διεθνή ἐκθεσὶν τοῦ Σικάγου κατὰ σχέδιον τοῦ μηχανικοῦ Μόισον. Αἱ δαπαναὶ τῆς ἀνεγέρσεως ὁρίσθησαν εἰς 1,500,000 δολλάρια. Ὁ πύργος θὰ εἶνε τρίπατος· τὸ πρῶτον πάτωμα θὰ ἔχη διάμετρον 80 μέτρων καὶ ὕψος 70 ὑπὲρ τὸ ἕδαφος, τὸ δεύτερον 50 μέτρων καὶ ὕψος 130, καὶ τὸ τρίτον πάτωμα διάμετρον 20 μέτρων καὶ ὕψος 300 ὑπὲρ τὴν γῆν.

+

Ἰατρός τις τοῦ Γαλλικοῦ ναυτικοῦ ἀνεκάλυψε καὶ ἀπομονώσας ἐκαλλιέργησε τὸ βυκτηριδίον τοῦ ὀπίου τῶν καπιιστῶν.

ΣΤΟΝ ΟΜΗΡΟ

Γιὰ σέ, γέρο τυφλέ, ποῦ πάντα ἐμπρός μου
Σάν ἄλλον ἴλιον βλέπω καὶ θαυμάζω,
Γιὰ σέ φτερά λαβένει ὁ λογισμὸς μου
Ὅταν τὸν κόσμῳ πῶπλαδες κυττάζω.

Ἀναπνοὴ γροικῶ μεγάλου κόσμου
Κ' αἰσθάνομαι πῶς ζῶ κι' ἀναγαλλιάζω
Τὸν Ἐκτορά σου βλέπω καὶ τὸ φῶς μου
Θαμπώνεται μὲ μιὰς κι' ἀνατριχιάζω.

Μιὰ μόνη ὄσος μου φωτεινὴ σου ἀχτίδα
Ἄφ' τὸ φῶς ποῦ τὸ μέτωπο σκορπίζει
Καὶ θεοὶ λαμπράδα χύνει ἐς τὴν πατρίδα.

Γέρο τυφλέ, τὸ φῶς ποῦ πλημμυρίζει
Τὸ μάτι τοῦ ὄνταοῦ, ποτὲ δὲν εἶδα·
Μόνον ἡ δική σου λάμψι με φωτίζει.
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΖΩΚΗΣ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ ἐλπίς ζωογονεῖ, ἀλλ' ἡ προδοκία θανατώνει.

*

Ὁ λόγος πρὶν ἐξέλθῃ τῶν χειλέων εἶνε δοῦλός μας· ἄμα ἐξέλθῃ γίνεται κύριός μας.

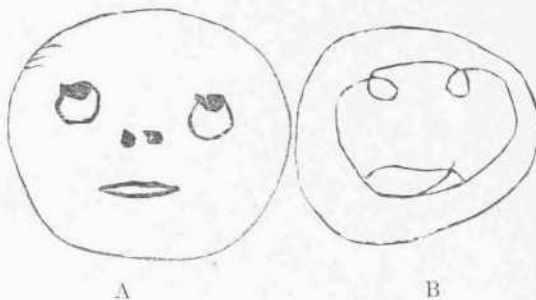
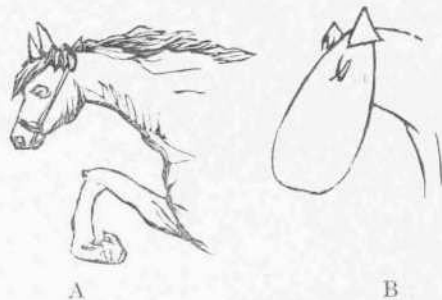
*

Τὴν μεγαλύτεραν γρῆσιν τοῦ πνεύματός σου πρέπει νὰ κάμνης ὅταν ὁμιλῆς μὲ μωρῶν.

ΤΗΛΕΦΩΝΗΜΑΤΑ

Κύρια Πνευματικὰ, δὲν εἶνε πρωτοφανεῖς τὸ πράγμα, ὑπάρχουσι μάλιστα ἄλλα παραδείγματα ὑποβολῆς θαυμασιώτερα. Ἐν τούτων εἶνε καὶ τὸ ἐξῆς· ἐκτελεσθέν ὑπὸ τὴν ἐποποιεῖαν τῆς ἐν Λονδίῳ «Ἐταιρίας τῶν ψυχολογικῶν ἔρευνῶν»: Ὁ ὑπνωτισόμενος μὲ δεμένους ὀφθαλμούς· ἐκλήθη ἐνώπιον τραπέζης ἔγινον ἀνα χεῖρας μολυβδοκονδύλων καὶ πρὸ αὐτοῦ τεμάχιον γάρτου. Ὁ ὑπνωτιστὴς μεταβαίνει εἰς ἄλλο ὁμιλίαν καὶ ἐκεῖ ἐν μέλῳ τῆς ἑταιρίας γάρτασι ἐπὶ γάρτου διὰ μολυβδοκονδύλου τὴν κεφαλὴν τοῦ ἴπου καὶ τὴν παγινωθὴ μορφήν, ἄνω ἀπαρῶντα παριστάσιν αἱ δύο παραθέμεναι εἰκόνας σημεϊούμεναι διὰ τοῦ στοιχείου Α. Ὁ ὑπνωτιστὴς παρακλῶσθεῖ μετὰ προσοχῆς τὰ ἱγνογραφηματα καὶ ἔπειτα μὲ δεμένους τοὺς ὀφθαλμούς φέρεται ὀπίσθεν τοῦ ὑπνωτισόμενου εἰς ἀπόστασιν 60 ἑκατοστών τοῦ αἵτρου καὶ ὑποβάλλει εἰς αὐτὸν τὰ δύο ἱγνογραφηματα, ἄνω ἐν μέσῳ βαθυτάτης σιγῆς καὶ ἐκλήψεως τῶν παρισταμένων

εἰκτελεῖ κατὰ προσέγγισιν ὁ ὑπνωτισόμενος ἀπαρῶντα ὅπως φαίνονται εἰς τὰ παραθέμεναι εἰκόνας τὰ διὰ τοῦ στοιχείου Β σημεϊούμενα.

Ἐννοεῖται ὅτι τὸ πείραμα ἐγένετο ὑπὸ αὐστηροτάτην ἐπιτήρησιν, καὶ εἶνε βέβαιον ὅτι κανεὶς δόλος δὲν ὑπῆρξε κατ' αὐτό. Ἡ δὲ ἐξήγησις: Δὲν εἶνε τῆς παρούσης ὥρας Ἄλλοτε θὰ γείνη δια μακρῶν λόγος ἐν τῇ «Ἐστία».

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά

Τὴν παρελθούσαν Πέμπτην ἐγένετο ἑναρξίς τῶν διελθέσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς. Πρῶτος δ' ἐν αὐτῇ ὁ κ. Βαλδοσταίν, μετὰ βραχεῖαν ἐπισκόπησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς σχολῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐνεργηθεισῶν ἀνασκαφῶν κατὰ τὸ λήξαν ἔτος, ἐξέφρασε τὴν πεποιθήσιν ὅτι καὶ κατὰ τὸ νῦν ὄρχόμενον προσδοκᾷ ἀγαθὴν τὴν συγκομιδὴν ἐκ τῶν σχεδιαζομένων ἐργασιῶν. Ἀκολουθῶς μετέβη εἰς τὸ κύριον τῆς ἀγορεύσεως αὐτοῦ θέμα, τὴν περθεῖσαν Ἀθηναίαν, ἀνάγλυφον εὑρεθὲν κατὰ τὰς τελευταίας τῆς Ἀκροπόλεως ἀνασκαφάς, ὅπερ ὅμως διπλοῦν πρόβλημα παρέχει ὡς πρὸς τὴν χρονολογίαν καὶ τὴν ἐρμηνείαν τῆς παραστάσεως. Πρὸς ὁρισμὸν τοῦ χρόνου τοῦ γλυπτικοῦ τούτου ἔργου ἔδειξεν ὁ ῥήτωρ ὅτι τούτο δὲν εἶνε ἀρχαϊκῶς τεχνῆς, ἀλλ' ὅτι ἐν τῇ κάτω τῆς ὀσφύος περιβολῇ ἐμφαίνει ἀρχαϊκὸν τρόπον, ἐνῶ δὲ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν περὶ τὰ στέρνα πτυχῶν μαρτυρεῖ περὶ τοῦ χρόνου τῆς πλήρους ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν δεσμῶν τῆς ἀρχαϊκῆς τεχνῆς. Παρέβαλε δὲ αὐτὸ μὲ τὸ περίφημον ἐλευσινίαν ἀνάγλυφον καὶ ἤχθη εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἶνε ἔργον τοῦ Ε' αἰῶνος. Ὁ τεχνίτης αὐτοῦ κατέργηται ἴσως μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Φειδίου, φυλάττει ὅμως εἰσέτι τὴν παραδοσὶν τῶν ἀρχαιοτάτων ἀττικῶν σχολῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἐρμηνείαν καὶ σημασίαν τοῦ ἀνάγλυφου παρετήρησεν ὅτι τούτο οὐκ εἶνε ἐπιτυμβία στήλη δύναται νὰ θεωρηθῇ, οὔτε ὡς ἀρχιτεκτονικὸν μέλος. Μᾶλλον ἀνήκει εἰς τὰ ἐπιγραφικὰ ἀνάγλυφα, ἴσαστο δὲ πιθανῶς ἐπὶ ἐπιγραφῆς μνημονευσούσης πολέμιστοῦ πεσόντος. Ἡ παραστάσις ἐμφαίνει προφανῶς μελαγχολικὴν τὴν θεάν. Τὴν ἐπίδρασιν τοῦ τύπου τούτου ἔδειξε καὶ ἐπὶ μεταγενεστέρων παραστάσεων. Ἐν τέλει παρετήρησεν

ὅτι ἡ πρώτη ἐκ τοῦ ἔργου ἐντύπωσις ὑπέμνησεν αὐτὸν τὸν ἐπιτάφιον τοῦ Περικλέους. Ἐκ τοῦ ἀριστουργήματος τούτου τοῦ Θεουκιδίδου ἀναγνώσας εἰτα ἐν ἀπόσπασμα, εἶπεν ὅτι δὲν διστάζει νὰ ὀνομάσῃ τὸ ἀξισημειώτων ἀνάγλυφον τὸν ἐπιτάφιον ἐν Ἰθῶ. Κατόπιν ὁ τοῦ ἔργου τούτου διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Πόλλανδ ὁμιλήσας περὶ τινος ἐπιτυμβίας ἀττικῆς ἐπιγραφῆς, ἐμμέτρον ἐπιγράμματος, ἀναγομένης εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ Δ' αἰῶνος. Τὸ ὄνομα Εὐθυλλὰ ἀπαντᾷ ἐν αὐτῷ κατὰ πρῶτην φοράν. Ὁ κ. Πόλλανδ πρὸς ἐμμενησάν τῆς ἀξισημειώτων ἐπιγραφῆς ἔδειξε σιμεῖα τινὰ μόνον ἀναβαλῶν εἰς ἄλλην εὐκαίριαν τὸν μακρύτερον περὶ αὐτῆς λόγον.

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἤρχισαν ἀρχαῖο-λογικαὶ ἀνασκαφαὶ ἐγγὺς τῆς Μονῆς τοῦ Δαρνίου, δαπάναις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρίας, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ ἐφόρου αὐτῆς κ. Δημ. Γρ. Καμπούρογλου. Σκοπὸς τῶν ἀνασκαφῶν τούτων εἶνε ἡ ἐξακρίθωσις τῆς τοποθεσίας τῆς Ἰερᾶς Ὀδοῦ, καὶ συνάμα ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ εὐρισκαμένων τῶ πάλαι ἱερῶν τοῦ Ἀπόλλωνος, τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς Δήμητρος καὶ Κόρης, καὶ τῆς Ἀφροδίτης. Αἱ μέχρι τοῦδε γενομένη ἀνασκαφαὶ ἔφερον εἰς φῶς ἐν ἀγάλμα γυναικὸς φυσικοῦ μεγέθους καλλίστης δὲ τέχνης, ἑσπερημένη ὄμοι τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ποδῶν. Ἐλπίζεται ὅτι διὰ τῶν περαιτέρω ἀνασκαφῶν θὰ συμπληρωθῶσι καὶ τὰ ἐλλείποντα ταῦτα μέρη, ἵνα τὸ ἄγαλμα κατατεθῇ ἀκέραιον εἰς τὸ Μουσεῖον, οὕτως ἔσται ἐν τῶν καλλίστων. Τότε δὲ θὰ ἐξακριθῶσθ' ἴσως καὶ ἂν τὸ ἄγαλμα τούτου εἶνε τῆς Κόρης τὸ ὑπὸ τοῦ Πανασταίου ἀναφερόμενον. Πλὴν τούτου εὑρέθησαν καὶ πολλὰ ὄστα καὶ κρανία ἐξ ἀρχαίων ἐκεῖ τάφων. Ἐντὸς ἐνός τῶν κρανίων τούτων εὑρέθησαν μολυβδῶδες σφενδόνης, ἔχων ἐπιγραφὴν τινὰ.

Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐγένετο ἡ κατὰ μῆνα τακτικὴ συνεδρίασις τοῦ Φιλολογικοῦ καὶ Ἀρχαιολογικοῦ τμήματος τοῦ «Παρνασσῶ» Ὁ πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὸ τμήμα τὸν θάνατον τοῦ νέου προέδρου Πασπάτη, μεθ' ὃ τὸ τμήμα ἀπεφάσισε νὰ συγχρητῆ τὸν Κούρτιον ἐπὶ τῇ πεντηκοστῇ ἐπετείῳ τῆς ἀναγορεύσεως αὐτοῦ ὡς διδάκτορος, καὶ τὸν Μπρῶν ἐπὶ τῇ ἑβδομηκοστῇ ἀμφοτεριδίῳ του. Εἶτα ὁ κ. Πανταζίδης ἀνεκύνωσε τὴν διόρθωσιν τῶν 113 καὶ 114 στίχων τοῦ «Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ» τοῦ Σοφοκλέους. ὅπως διορθῶσις ἢ ὡς εἶχε διορθῶσις αὐτοῦς ὁ κ. Σταμ. Βάλβης ἐν προηγουμένη συνεδριάσει. Οἱ στίχοι ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

σιγησῶμαι τε καὶ σὺ μ' ἐξ ὁδοῦ πύδα
κρύψον κατ' ἄλσος.

Ὁ κ. Πανταζίδης ἀνέφερε τὰς ἐπ' αὐτοῦ γενομένας ἐρμηνείας καὶ διορθώσεσι καὶ παρετήρησε τὰ ἀσύστατον ἢ ἀπίθανον αὐτῶν, ἐπρότεινε δὲ ἰδίαν διορθῶσιν:

σιγησῶμαι τε καὶ σὺ μ' ἐξ ὁδοῦ π ο θ ι
κρύψον κατ' ἄλσος.

Εἶτα ὁ κ. Ἀλέξ. Ραγκαβῆς ὁμιλήσας διὰ μακρῶν περὶ τῶν λιμένων τοῦ Πειραιῶς καὶ εὐρύτερον περὶ τῆς τοπογραφίας ἐν γένει τοῦ Πειραιῶς. ῤηστικῶς πρὸς τὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. Ραγκαβῆ ὁ κ. Θεοδ. Βελιλιανίτης ἐπρότεινε, ἂν εἰσηκούετο τὸ τμήμα, ὁ λόφος τῆς Μουνυχίας, ὅστις συχνὰ μετονομάζεται, ἄλλοτε μὲν καλοῦμενος Ἀρετοῦσα, ἄλλοτε Καστέλλα καὶ ἄλλοτε Ἀκοφάληρον, νὰ κληθῇ ὀριστικῶς μὲ τὸ ἀρχαῖον τοῦ ὀνομα ἢ τοῦλάχιστον μὲ τὸ ἀρκετὰ ποιητικὸν τῆς ἡρωίδος τοῦ Ἐρωτοκρίτου. Ὁ κ. Γάκωβος Δραγαμάτης ἔφερε παρατήρησεις τινὰς ἐπὶ τῆς ἀνακοίνωσεως τοῦ κ. Ραγκαβῆ. Ἐν τέλει ὁ κ. Στ. Δ. Βάλβης ἀνεκύνωσε διορθῶσιν ἀναφερομένην εἰς χωρίον τῶν Πολιτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. Τὸ χωρίον ἔχει ὡς ἐξῆς: «οὐ γὰρ

τὴν αὐτὴν ἀκρίβειαν δεῖν ζητεῖν διὰ τε τῶν λόγων καὶ τῶν γενομένων διὰ τῆς αἰσθήσεως». Ὁ κ. Βάλβης ἀπέδειξε διὰ τῆς παραθέσεως ὁμοίων χωρίων ἐκ τῶν Πολιτικῶν καὶ ἐκ τῶν Ἐνδημιῶν Ἠθικῶν ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης δὲν ἔγραψε τὰς τελευταίας λέξεις διὰ τῆς αἰσθήσεως, αἵτινες εἶνε παρεμβλήμα προσελθὸν ἐξ ἐρμηνείας τῆς φράσεως τῶν γενομένων.

Αἱ συνεδριάσεις τῆς Ἀγγλικῆς Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς ἤρχισαν τὸ παρελθὸν Σάββατον διὰ τῶν ἀγορεύσεων τοῦ διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς κ. Γκάρνερ καὶ τοῦ ἐταίρου κ. Λόριγκ. Ὁ κ. Γκάρνερ ὁμιλήσας κατ' ἀρχὰς περὶ τῶν δημοσιεύσεων τῆς σχολῆς, ἀκολουθῶς δὲ περὶ τῶν λεόντων τῆς πύλης τῶν Μυκηνῶν. Νεώταται ἀνακαλύψεις παρέσχον ἱκανὰ τὰ ἀνάλογα πρὸς κρίσιν καὶ ἐκτίμησιν τῶν ἀπὸ πολλῶν γνωστῶν γλυπτικῶν τούτων ἔργων, περὶ ὧν τσαυταὶ συζητήσεσι ἐγένοντο μέχρι τοῦδε. Ἡ θεωρία τοῦ κ. Murray, ὅτι ὁ τύπος τῶν δύο ἐναντι ἀλλήλων λεόντων εἶνε ἀδείξια ἀπόπειρα πρὸς παρόστασιν τῶν δύο πλευρῶν τοῦ αὐτοῦ θηρίου, ἐπεβεβαιώθη δι' ἐγγλυφῆς λίθου εὑρεθέντος ὑπὸ τοῦ κ. Τσουῆτα ἐν Μυκῆναις, ἐν ᾧ παριστάνται δύο ἀντιμέτωποι λεόντες μὲ μίαν μόνον κεφαλὴν κατὰ πρόσωπον θεωμένην. Ἐκ τούτου δὲ ἀφορμὴν λαμβάνων, προσέβη ὁ κ. Γκάρνερ εἰς ἀνάπτυξιν περὶ τῆς Φρυγικῆς, Ἀσσυριακῆς καὶ Αἰγυπτιακῆς τέχνης. Μετὰ τὸν κ. Γκάρνερ λαβὼν τὸν λόγον ὁ κ. Λόριγκ ἔδωκε γενικὰς τινὰς πληροφορίες περὶ τῆς τοπογραφίας τῆς Μεγαλοπόλεως καὶ τῶν ὑπὸ ἐταίρων τῆς Ἀγγλικῆς σχολῆς ἐκεῖ γενομένων ἀνασκαφῶν κατὰ τὸ 1890 καὶ 1891.

Φιλολογικά

Ὁ διάσημος Γάλλος συγγραφεὺς καρυφαῖος τῶν συγγρόνων διηγηματογράφων Γουὶ δὲ Μωπασσάν παραφρονήσας ἐκλείσθη εἰς φρενοκομίον. Ἔργα μικρὰ αὐτοῦ ἔχουσι μεταφρασθῆ ἑλληνιστί, ὧν τινὰ καὶ ἐν τῇ Ἐστία. Ἐκ τῶν μεγάλων τοῦ ἔργου ἀριστα θεωροῦνται τὰ Bel-ami, Fort comme la mort, Notre coeur, Pierre ὁ Jean

ΓΡΑΦΟΛΟΓΙΑ

Ἀπὸ τῆς σήμερον ἀρχίζομεν τὴν ἐξέτασιν τῶν διαφόρων χαρακτῆρων γραφῆς καὶ τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἤθους ἐκάστου ἐν σχέσει πρὸς τὸν γραφικὸν χαρακτῆρα. Ἐγκαταλείποντες δὲ τὸ ἄλλοτε δοκιμασθὲν ἐν τῇ Ἐστία, ἦτοι τὴν ἀνεύρεσιν τοῦ ἤθους κατὰ ἀποστέλλοντος χειρογράφου πρὸς ἐξέτασιν, ὅπερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς καὶ δυσηρέστησε καὶ παρεξηγήθη, καὶ ὡς ἐκ τῆς πληθώρας δὲ τῶν ἀποσταλέτων ἀδύνατον ἦτο νὰ ἐξακολουθησῇ καὶ πρακτικῶς οὐδὲν ὄφελος παρεῖχεν εἰς τὸν εὐρύν κύκλον τῶν ἀγνωστων τῆς Ἐστίας, ἐγκαινίζομεν ἕτερον σύστημα: Ὁ δὲ δημοσιεύομεν ἐν ἐκάστῳ φύλλῳ τῆς Ἐστίας τὰ σχετικὰ πρὸς ἐν εἶδος γραφικῶν χαρακτῆρων, δύναται δὲ πᾶς τις διὰ τούτων νὰ κρίνῃ τὰ προσπίπτοντα εἰς τὰ βλεμὰτά του χειρογράφα καὶ νὰ τὰ κατατάξῃ εἰς τὰς οὐκείας τάξεις ἐξάγων ἀνάλογα συμπεράσματα περὶ τοῦ ἤθους τοῦ γράψαντος.

Κατὰ τὴν Γραφολογίαν ὑπάρχουσιν 25 ἀπλῆ εἶδη γραφῆς, τὰ ἐξῆς: 1) Ἐπιτηδευμένη, 2) Καλλιγραφικὴ, 3) Κατεργασμένη, 4) Εὐθεῖα, 5) Διεσπασμένη, 6) Πλατυαία, 7) Στενερὰ, 8) Μεγάλη, 9) Ἀτακτος, 10) Δυσανάγνωστος, 11) Ἐλαφρὰ, 12) Συνδεσμένη, 13) Μικρὰ, 14) Κεκλιμένη, 15) Ποικίλη, 16) Στρογγύλη, 17) Σηρὰ, 18) Ὀρσιεὶδης, 19) Συνεσφιγμένη, 20) Ἀπλή, 21) Κοινὴ, 22) Ἀναρριγμένη, 23) Δυσανάλογος, 24) Ἐντονος, 25) Χυδρσιεὶδης.

Ἐπίτηδευμένη γραφή λέγεται ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὰ γράμματα δὲν ἔχουσι τὸ κοινῶς παραδεγμένον σχῆμα. Ἡ γραφή αὕτη, ἥτις προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν, εἶνε ἀκριβῶς γραφὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐλκύουσι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν κοινὴν προσοχὴν.

Ἡ ἐπιτηδευμένη γραφή δύναται νὰ εἶνε αὐθόρμητος ἢ καὶ προσποιημένη. Ὅταν εἶνε προσποιημένη γίνεται καταφανὴς, διότι ἄλλα μὲν γράμματα ἔχουσι τύπον ὅλως παραδόξον καὶ περίτεχνον, ἄλλα δὲ πάλιν προβάλλουσιν ἀπλᾶ καὶ κοινά.

Ἡ ἐπιτηδευμένη γραφή δὲν ἀνήκει μόνον εἰς ἀνθρώπου ὑπερόχου κοινωνικῆς θέσεως ἢ μεγάλης ἠθικῆς ἐπιβολῆς. Καὶ ταπεινὸς τις ἐπαρχιώτης μικροκτηματίας, ἢ ἄπλοὺς ὑπαλληλίσκος δυνατόν νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τῆς μανίας νὰ μὴ γράφῃ ὅπως ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος.

Ἐπίτηδευμένη γραφή λέγεται ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὰ γράμματα δὲν ἔχουσι τὸ κοινῶς παραδεγμένον σχῆμα. Ἡ γραφή αὕτη, ἥτις προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν, εἶνε ἀκριβῶς γραφὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐλκύουσι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν κοινὴν προσοχὴν.

Ἐπίτηδευμένη γραφή λέγεται ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὰ γράμματα δὲν ἔχουσι τὸ κοινῶς παραδεγμένον σχῆμα. Ἡ γραφή αὕτη, ἥτις προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν, εἶνε ἀκριβῶς γραφὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐλκύουσι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν κοινὴν προσοχὴν.

Ἡ γραφή αὕτη, ἥτις προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν, εἶνε ἀκριβῶς γραφὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐλκύουσι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν κοινὴν προσοχὴν.

Ἡ ἐπιτηδευμένη γραφή δύναται νὰ εἶνε αὐθόρμητος ἢ καὶ προσποιημένη. Ὅταν εἶνε προσποιημένη γίνεται καταφανὴς, διότι ἄλλα μὲν γράμματα ἔχουσι τύπον ὅλως παραδόξον καὶ περίτεχνον, ἄλλα δὲ πάλιν προβάλλουσιν ἀπλᾶ καὶ κοινά.

Ἡ ἐπιτηδευμένη γραφή δὲν ἀνήκει μόνον εἰς ἀνθρώπου ὑπερόχου κοινωνικῆς θέσεως ἢ μεγάλης ἠθικῆς ἐπιβολῆς. Καὶ ταπεινὸς τις ἐπαρχιώτης μικροκτηματίας, ἢ ἄπλοὺς ὑπαλληλίσκος δυνατόν νὰ καταληφθῇ ὑπὸ τῆς μανίας νὰ μὴ γράφῃ ὅπως ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος.

Ἐπίτηδευμένη γραφή λέγεται ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὰ γράμματα δὲν ἔχουσι τὸ κοινῶς παραδεγμένον σχῆμα. Ἡ γραφή αὕτη, ἥτις προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν, εἶνε ἀκριβῶς γραφὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐλκύουσι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν κοινὴν προσοχὴν.

Ἐπίτηδευμένη γραφή λέγεται ἐκείνη, τῆς ὁποίας τὰ γράμματα δὲν ἔχουσι τὸ κοινῶς παραδεγμένον σχῆμα. Ἡ γραφή αὕτη, ἥτις προσελκύει εὐθὺς τὴν προσοχὴν, εἶνε ἀκριβῶς γραφὴ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἐλκύουσι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν κοινὴν προσοχὴν.

ΓΡΑΦΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ΕΚΔΟΚΗΣΙΣ ΤΗΣ ΧΙΝΑΣ

1

2

